KOMISJONI OTSUS (EL) 2020/1012,

24. veebruar 2020,

riigiabi SA.48394 2018/C (ex 2017/N) kohta, mille Rumeenia on osaliselt andnud riiklikule uraaniettevõttele (CNU)

(teatavaks tehtud numbri C(2020) 1069 all)

(ainult rumeeniakeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool nimetatud sätetele ([1])

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

(1) 30. septembril 2016 otsustas komisjon mitte esitada vastuväiteid riigiabile, mida Rumeenia kavatses anda kuuekuulise päästmisabina antava laenuna summas 62 miljonit Rumeenia leud (ligikaudu 13,1 miljonit eurot) ([2]) riiklikule uraaniettevõttele CNU ([3]). Nimetatud otsuses (edaspidi „päästmisabi otsus“) leidis komisjon, et riigiabi andmine on raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi ühenduse suuniste (edaspidi „päästmis- ja ümberkorraldamissuunised“) ([4]) kohaselt siseturuga kokkusobiv. Päästmisabi otsuses märgiti, et Rumeenia ametiasutused olid võtnud kohustuse esitada komisjonile laenutaotluse heakskiitmisest kuue kuu jooksul ümberkorralduskava, nagu on sätestatud päästmis- ja ümberkorraldamissuuniste jaos 3.1.2 (vt päästmisabi otsuse põhjendus 42).

(2) 12. juunil 2017 edastas Rumeenia riikliku uraaniettevõtte CNU ümberkorralduskava (edaspidi „esialgne ümberkorralduskava“), teavitades muu hulgas oma kavatsusest anda CNU-le ümberkorraldusabi kogusummas 441 miljonit Rumeenia leud (93 miljonit eurot). 9. augusti 2017. aasta ja 13. detsembri 2017. aasta vahelisel ajal toimus korduv teabevahetus, mille käigus komisjon taotles teabe esitamist, millele Rumeenia ametiasutused vastasid.

(3) 8. mai 2018. aasta kirjas teavitas komisjon Rumeeniat oma otsusest algatada seoses kõnealuse abiga Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 108 lõikega 2 ette nähtud menetlus.

(4) Komisjoni otsus menetluse algatamise kohta (edaspidi „menetluse algatamise otsus“) avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ([5]) 19. juunil 2018. Komisjon palus huvitatud isikutel esitada abi kohta märkusi, aga mitte ühtegi märkust ei esitatud.

([1]) ELT C 236, 6.7.2018, lk 6.

([2]) Selles otsuses kasutatakse 17.9.2019 kehtinud vahetuskurssi: 1 Rumeenia leu = 0,211 eurot ning vajaduse korral 1 Rumeenia leu = 0,233 USA dollarit ja 1 USA dollar = 0,906 eurot. Arvandmed muude kui Rumeenia leud puudutavate valuutade kohta on esitatud üksnes teavitamise eesmärgil.

([3]) Komisjoni 30. septembri 2016. aasta otsus nr SA. 46312 (2016/N) – *Rumeenia päästmisabi kohta ettevõttele Compania Națională a Uraniului SA* (ELT C 425, 18.11.2016, lk 12).

([4]) Komisjoni teatis – Raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi ühenduse suunised (ELT C 249, 31.7.2014, lk 1).

([5]) Vt komisjoni 8. mai 2018. aasta otsus nr SA.48394 (2017/N) – *Riikliku uraaniettevõtte (Companiei Nationale a Uraniului CNU) ümberkorraldamine* (ELT C 236, 6.7.2018, lk 6).

(5) Rumeenia ametiasutused saatsid 7. augusti 2018. aasta kirjaga oma tähelepanekud menetluse algatamise otsuse kohta ja uue ümberkorralduskava (edaspidi „teine ümberkorralduskava“).

(6) 3. detsembril 2018 toimunud videokonverentsil palus komisjon Rumeenial esitada 7. augustil 2018 esitatud kava kohta lisaselgitusi.

(7) Rumeenia ametiasutused esitasid komisjonile lisamärkused ja teabe 20. detsembril 2018, 14. veebruaril 2019, 20. märtsil 2019 ning samuti uue ümberkorralduskava (edaspidi „kolmas ümberkorralduskava“) 19. aprillil 2019.

(8) Komisjoni esindajad kohtusid ka Rumeenia ametiasutuste esindajatega viimase palvel 24. ja 25. juunil 2019.

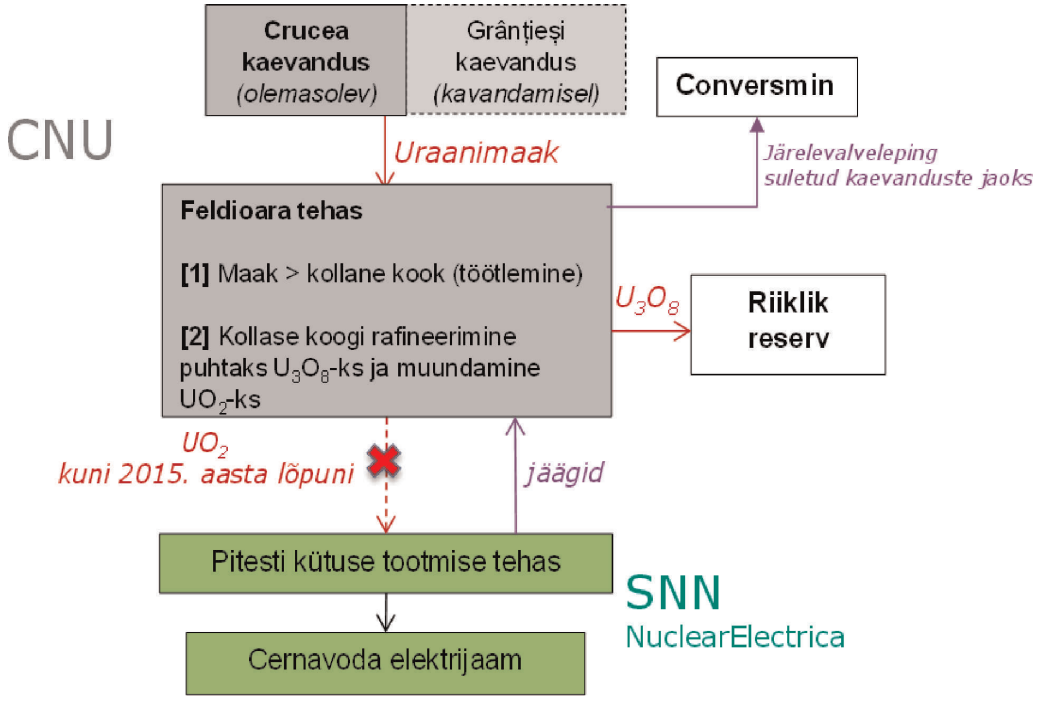
2. ABI ÜKSIKASJALIK KIRJELDUS

2.1. **Abisaaja**

2.1.1. *CNU tegevus*

(9) CNU on Rumeenia äriühing, mille peakorter on Bukarestis ning mis kaevandab Rumeenias uraani ja toodab tuumaelektrijaamade jaoks toorainet. CNU kaevandab uraanimaaki, töötleb selle kollaseks koogiks, rafineerib puhtaks uraaniühendiks (U_3O_8) ja muudab selle lõpuks uraandioksiidiks (UO_2). CNU on täielikult Rumeenia riigile kuuluv 1997. aastal asutatud piiratud vastutusega äriühing. 2017. aastal töötas CNUs 772 inimest.

(10) CNU-l on kaks tegevuskohta: 2017. aastal töötas Crucea-Botușanas (Suceava maakond riigi kirdeosas) asuvas uraanikaevanduses 346 inimest ja Feldioaras (Brașovi maakond riigi keskosas) asuvas töötlemis-rafineerimistehases 350 inimest. Järgmisel graafikul on esitatud viimaste aastate põhilised tuluallikad:

(11) CNU-l on tavapäraselt olnud kaks klienti: riiklik ettevõte National Society Nuclearelectrica S.A. (edaspidi „SNN“), mis ostab oma Cernavodă tuumaelektrijaama kütuse tootmiseks uraandioksiidi UO_2, ning riigireservi ja eriprobleemide riiklik asutus (edaspidi „ANRSPS“), mis ostab uraaniühendit U_3O_8. Üheskoos moodustas nende kahe ostja osa kokku 95 % CNU tuludest.

(12) SNN asutati pärast Rumeenia energiasüsteemi ümberkorraldamist 1998. aastal ja see on 2013. aastast noteeritud Bukaresti börsil. SNN toodab Cernavodă tuumaelektrijaamas elektri- ja soojusenergiat ning Piteşti tuumkütuse valmistamise tehases FCN tuumkütust. Viimaste aruannete kohaselt on SNNi kapitali struktuur järgmine: 82,49 % kuulub energeetikaministeeriumi kaudu Rumeenia riigile, 7,05 % kuulub Fondul Proprietatea SA-le, 5,6 % kuulub muudele juriidilistele isikutele ja 4,8 % kuulub füüsilistele isikutele.

(13) SNNi peamiseks juhtimisorganiks on aktsionäride üldkoosolek, mis teeb otsuseid strateegilistes küsimustes, nagu direktorite nõukogu liikmete ametisse nimetamine ja ametist vabastamine lihthäälteenamusega, aastaeelarve vastuvõtmine, arengustrateegia ja -poliitika heakskiitmine ning üle 50 miljoni euro ([6]) suuruste investeeringute ja muude tehingute tegemine. SNNi täitevorgan on direktorite nõukogu, millel on seitse liiget, kellest vähemalt neli peavad olema sõltumatud ametnikud. Otsuste eest, mis puudutavad uraani tarnijatega alla 50 miljoni euro piiri jäävate lepingute sõlmimist, vastutab nõukogu.

2.1.2. *CNU raskuste põhjused*

(14) CNU kliendibaas ei ole mitmekesine. CNU sõltub suurel määral kahest ostjast, millest peamine on SNN, kelle arvele langeb üle 80 % müügist. 2016. aastast on CNU kaks põhiklienti kaotanud, kui SNN sõlmis lepingu CNU konkurendiga ja ANRSPS ei sõlminud ühtegi tarnelepingut. 2015. aasta detsembris otsustas SNN korraldada UO_2 tarnelepingu sõlmimiseks hankemenetluse kahe registreeritud ja heakskiidetud tarnija, CNU ja Kanada tarnija Cameco vahel, kellest viimane lõpuks lepingu endale sai. CNU alternatiivset ostjat ei leidnud ning ei suutnud seepärast enam ka oma toodangut müüa.

(15) Rumeenia ametiasutuste esitatud tabelis 1 on välja toodud hinnapakkumused, mille CNU ja Cameco (aastatel 2016–2018) SNNi korraldatud hankemenetluse eri voorudes tegid. Sel korral, kui SNN otsustas sõlmida esimest korda lepingu Camecoga, oli CNU pakkumus 72 % kallim. Kõik järgnevate CNU pakkumuste hinnad olid samuti Camecoga võrreldes oluliselt kallimad, jäädes +39 % ja +99 % vahele, mille tagajärjel sõlmis SNN korduvalt tarnelepingu Camecoga.

Tabel 1

Kokkuvõtlik tabel SNNi hankemenetluse kohta (kuue kuu jooksul) 120 tonni UO_2 hankimiseks aastatel 2016–2018

	Kuupäev, mil SNN lepingu allkirjastas	Iga lepingu esimese tarne kuupäev	Cameco pakkumus	CNU pakkumus	CNU pakkumuse ja Cameco pakkumuse hinnavahe
1	29.1.2016	4.3.2016.	USA dollar […] * (≈ Rumeenia leu […])	Rumeenia leu […]	+ 72 %
2	8.7.2016	15.9.2016	USA dollar […] (≈ Rumeenia leu […])	Rumeenia leu […]	+ 39 %
3	23.12.2016	15.2.2017	USA dollar […] (≈ Rumeenia leu […])	Rumeenia leu […]	+ 52 %
4	6.6.2017	21.8.2017	USA dollar […] (≈ Rumeenia leu […])	Rumeenia leu […]	+ 85 %
5	5.1.2018	26.2.2018	USA dollar […] (≈ Rumeenia leu […])	Rumeenia leu […]	+ 77 %

([6]) Vt SNNi põhikiri: http://www.nuclearelectrica.ro/wp-content/uploads/2014/08/engl-act-const1.pdf.

6	19.7.2018	17.9.2018	USA dollar […] (≈ Rumeenia leu […])	Rumeenia leu […]	+ 99 %

*Allikas:*20. detsembril 2018. aastal Rumeenia esitatud vastus.
* Konfidentsiaalne teave.

(16) Seega teenis CNU tulu vaid väiksematest kõrvaltegevustest, nagu näiteks SNNiga sõlmitud jäätmekäitlusteenuse osutamise lepingust, ning sissetulekud kahanesid märkimisväärselt. Nagu näidatud tabelis 2, vähenes ettevõtte kogutulu 110,8 miljonilt Rumeenia leult (23,4 miljonit eurot) 2015. aastal 15,2 miljonile Rumeenia leule (3,2 miljonit eurot), mis ei olnud CNU 2016. aasta kulude katmiseks piisav.

(17) Enne müügitulu järsku kahanemist 2016. aastal oli CNU-l tekkinud märkimisväärne tegevuskahjum juba 2014. ja 2015. aastal. Uraaniressursside järkjärguline ammendumine Crucea-Botușana kaevanduses selgitab osaliselt CNU kehva tegevustulemit. CNU kaevandustegevusel on suured ekspluatatsioonikulud, kuna puuduvad piisavad vahendid teehoiuks, maardla ammendumisel pikenevad veovahemaad ja maa-alust taristut ei ole renoveeritud.

(18) CNU-l ei ole piisavalt rahalisi vahendeid, et võtta kasutusele Tulgheș-Grintiesi piirkonnas avastatud uus uraanimaagi leiukoht ja ajakohastada oma Feldioara tehas.

(19) Samuti seisab CNU silmitsi kasvavate kommunaalkulude, kaevandustasude ja lisamaksudega (keskkonnamaks).

Tabel 2

Valik finantsandmeid esimese ümberkorralduskava põhjal aastateks 2014–2023

(miljonites Rumeenia leudes)

	2014–2016			Ümberkorraldusperiood					Ümberkorraldus-järgne	
Näitaja	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kogutulud	142,9	110,8	15,2	210,0	193,9	193,9	193,9	193,9	196,8	196,8
Kogukulud	246,3	254,2	109,1	188,0	191,0	184,6	186,9	189,4	189,4	189,4
Kasum/ kahjum	-104,7	-143,4	-93,9	18,5	2,6	7,9	5,9	3,8	6,2	6,2
EBITDA (intressi-, maksu- ja amortisatsioonieelne kasum)	-60,5	-95,1	-54,3	64,5	44,7	43,2	41,8	39,7	42,1	42,1

2.2. **Uraani kaevandamine ja tuumkütuse kontsentraadid**

(20) CNU toodab põhiliselt kahte liiki tooteid: kollast kooki (mis sisaldab väga kontsentreeritud U_3O_8) ja (rikastamata) UO_2.

(21) Kollane kook on standardne kaubeldav toode, millega kaubeldakse üle maailma ning mille hinnad ja kauplemistingimused on suhteliselt läbipaistvad. Kollast kooki, mis on nii rikastamata kui ka rikastatud UO_2 tootmise aluseks, toodavad ja sellega kauplevad nii Euroopast väljaspool asuvad ettevõtted (nagu Cameco) kui ka Euroopas (asutatud) ettevõtted, nagu Orano (endine Areva), RioTinto või BHP Billiton. Peale selle on turul uusi tegijaid, kes on oma uute kaevandusprojektidega Hispaanias, Soomes ja Ungaris jõudnud eri arenguetappidesse ([7]).

(22) Rumeenia märkis eeskätt seda, et 2017. aasta mais tegi Orano omaalgatuslikult ettepaneku tarnida CNU-le oma Nigeri kaevandusest kollast kooki. Orano olevat väidetavalt valmis tarnima nii suure koguse kollast kooki, kui CNU-l on vaja, et SNNile mõlema Cernavodă reaktori jaoks vajaminev kogus UO_2 toota ([8]).

([7]) *Allikas:* https://www.wise-uranium.org/upeur.html, vaadatud 23. septembril 2019.
([8]) Rumeenia ametiasutuste märkuste punkt 12.2, lisatud viitena kirja nr 121321/DV/8.12.2018 lisas.

(23) Cameco ja CNU on tõelised konkurendid CANDU-tüüpi reaktoritega tuumaelektrijaamade tarbeks U_3O_8 muundamisel UO_2-ks. Peale selle on igal ettevõttel, mis praegu tuumkütusena kasutatava rikastatud uraani jaoks uraaniühendeid toodab, nagu näiteks Oranol (endine Areva), olemas tehnoloogiline suutlikkus selleks, et huvi ja soovi korral tulevikus turule siseneda ja asendustoodet pakkuda. Avalikult kättesaadava teabe kohaselt muudab Orano praegu oma Malvési tehases tööstuslikke protsesse, et hakata ühte oma vahetoodet, rikastamata UO_2, müüma rahvusvahelisel turul ([9]). Lisaks on teisigi alternatiivseid praegu aktiivseid CANDU-tüüpi reaktoritele (rikastamata) UO_2 tarnijaid, nagu Dioxitek (Argentinas), CNNC (Hiinas), PAEC (Pakistanis) ja NFC (Indias).

2.3. **CNU esialgne ümberkorralduskava**

(24) Pärast komisjoni päästmisabi otsust, millega kiideti heaks laen summas 62 miljonit Rumeenia leud (13,1 miljonit eurot), ([10]) esitas Rumeenia 12. juunil 2017. aastal esialgse 2021. aastani kestva ümberkorralduskava.

(25) Esialgses ümberkorralduskavas oli ümberkorralduse kogukulu 941 Rumeenia leud (198,5 miljonit eurot) (üksikasjalik jaotus on esitatud menetluse algatamise otsuse põhjenduses 22). Rumeenia väitel tuli neid ümberkorralduskulusid rahastada riigiabi kaudu summas 441 Rumeenia leud (93,0 miljonit eurot) ja CNU oma panuse kaudu summas 500 Rumeenia leud (105,5 miljonit eurot) ([11]) (st umbes 53 % ümberkorralduskuludest).

(26) Teavitatud ümberkorraldusabi koosnes järgnevast viiest abimeetmest:

a) päästmisabi muutmine ümberkorraldusabiks summas 62 miljonit Rumeenia leud (13,1 miljonit eurot);

b) tagastamatu abi summas 75,5 miljonit Rumeenia leud (15,9 miljonit eurot);

c) võlgade kustutamine summas 77 miljonit Rumeenia leud (16,2 miljonit eurot);

d) tegevustoetus summas 213 miljonit Rumeenia leud (44,9 miljonit eurot);

e) 13,3 miljoni Rumeenia leu (2,8 miljonit eurot) suuruse CNU võla konverteerimine Rumeenia riigile kuuluvateks aktsiateks 30. märtsist 2017.

(27) CNU oma panus esialgse ümberkorralduskava kulude katmiseks koosnes neljast põhituluallikast (täieliku ülevaate leiab menetluse algatamise otsuse põhjendusest 20):

a) erinevad ANRSPSiga sõlmitud U_3O_8 tarnelepingud;

b) mitmeaastane leping UO_2 tarnimiseks SNNile ajavahemikuks 1. septembrist 2017 kuni 31. detsembrini 2021;

c) mittevastavate looduslikku uraani sisaldavate materjalide töötlemise mitmeaastane leping SNNiga;

d) Conversmin SAga sõlmitud lepingud suletud uraanikaevanduste konserveerimise, sulgemise, keskkonna taastamise ja järelevalve kohta.

2.4. **Menetluse algatamise otsuse põhjuste kirjeldus**

(28) Menetluse algatamise otsuses väljendas komisjon seisukohta, et Rumeenia plaan CNU ümberkorralduskava riiklikult toetada kujutas endast ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses riigiabi.

([9]) https://www.orano.group/docs/default-source/orano-doc/groupe/publications-reference/rapport_tsn_malvesi_2018.pdf, lk 13.

([10]) Rumeenia riik andis riiki esindava energeetikaministeeriumi kaudu päästmisabina antava laenu 5. oktoobril 2016. aastal valitsuse erakorralise määruse nr 65/2016 (millega luuakse riikliku uraaniettevõtte päästmiseks antava üksikabi õiguslik raamistik) alusel (ametlik väljaanne nr 801, 11.10.2016). Päästelaenu lepingujärgne intress oli 6,92 % ja laen maksti välja kahes osas: 47,2 miljonit Rumeenia leud 5. novembril 2016 ja seejärel 13 167 550,53 Rumeenia leud 30. märtsil 2017. 19. juulil 2017. aastal kohandati intressimäära 6,92 %-lt 11,08 %-le. *Allikas:* www.cdep.ro/interpel/2018/r1405B.pdf.

([11]) Teavitamisvorm, III.B osa, punkt 5.1.B.

(29) Kuna ühenduse päästmis- ja ümberkorraldamissuuniste punkti 20 kohaselt vastas CNU raskustesse sattunud ettevõtteks kvalifitseerumise kriteeriumitele, siis analüüsiti päästmis- ja ümberkorraldamissuuniste kohaselt ümberkorraldusabi kokkusobivust. Pärast esialgset hindamist väljendas komisjon kahtlust ülaltoodud meetme kokkusobivuse kohta päästmis- ja ümberkorraldamissuunistega. Need kahtlused on võetud kokku alltoodud põhjendustes (30)–(46) (täielik ülevaade on esitatud menetluse algatamise otsuse põhjendustes 44–70).

2.4.1. *Kahtlused CNU oma panuse suuruse kohta ümberkorralduskavas*

(30) Komisjon kahtles, kas Rumeenia välja pakutud rahastamisallikad kujutavad endast märkimisväärset, reaalset ja tegelikku oma panust, mis ei ole riigiabi, mis moodustab vähemalt 50 %, ning seepärast leidis esialgu, et esialgne ümberkorralduskava ei vasta päästmis- ja ümberkorraldamissuunistes omapanusele sätestatud põhitingimustele.

(31) Esiteks, mis puudutab omapanuse reaalset ja tegelikku iseloomu, siis esialgu leidis komisjon, et ükski neljast põhjenduses (27) loetletud oma panuse allikast ei vasta selle kriteeriumi tingimustele. Päästmis- ja ümberkorraldamissuuniste punkti 63 kohaselt ei kuulu eeldatav tulevane tulu, nagu rahavoog, oma panuse hulka. Rumeenia esitatud lepingute puhul märkis komisjon, et realiseerusid ainult väikese maksumusega lepingud ja seda ka vaid osaliselt.

(32) Teiseks, mis puudutab nõuet, et oma panus ei tohi olla riigiabi, siis esialgu leidis komisjon, et äärmiselt oluline võta-või-maksa UO_2 tarneleping SNNiga, mis ootuste kohaselt pidi esindama umbes 80 % CNU müügimahust, jääks turutingimustel sõlmimise korral suure tõenäosusega sõlmimata. Kättesaadava turuteabe põhjal ületaks kavandatav leping hinnaga 623 Rumeenia leud (131 eurot) kilogrammi U kohta (st 423 Rumeenia leud kilogrammi U kohta ilma subsiidiumiteta), mis vastab 110 USA dollarile (100 eurole) kilogrammi U kohta (ilma subsiidiumiteta), hinnangulist turuhinda (67 USA dollarit ehk 61 eurot kilogrammi U kohta) 64 %.

(33) Peale selle kahtles komisjon, kas kõik teised väljapakutud oma panuse allikad on sellised, mis ei ole riigiabi: need panused tulenesid ju kavandatud lepingutest riigiasutuste ja riigi omanduses olevate ettevõtetega. Eelkõige ei suutnud Rumeenia näidata, et avalik-õiguslik asutus ANRSPS kirjutab kavandatud lepingud CNUga alla turuhindadega ja et teine kavandatud leping SNNiga mittevastavate materjalide töötlemise kohta sõlmitakse turutingimustel ehk teiste tööstusharus sõlmitavate tarnelepingutega võrdväärsetel tingimustel.

(34) Kolmandaks, Rumeenia esitatud teabe põhjal ei toetanud seda plaani ükski turuinvestor või laenuandja ega kavatsenudki seda teha. Rumeenia ei suutnud komisjonile esitata ühtegi tõendavat viidet, nagu näiteks eellepingut, mis oleks näidanud ja tõendanud võimaliku tulevase turuinvestori huvi teavitatud ümberkorralduskava usaldamise, toetamise ja rahastamise vastu.

(35) Lõpetuseks tekitas komisjonis kahtlusi Rumeenia esitatud argument, et põhivarade müük on samuti oma panuse allikas. Selgusetuks jäi, mis oleks olnud selliste varade turuväärtus ja müügi ajakava ning mis kõige tähtsam, millises ulatuses oleks ümberkorraldusperioodi jooksul see müük suudetud edukalt ellu viia.

2.4.2. *Kahtlused CNU pikaajalise elujõulisuse taastamise kohta*

(36) Komisjonil oli samuti kahtlusi, kas esialgne ümberkorralduskava tooks ümberkorraldusperioodi lõpuks kaasa CNU elujõulisuse taastamise. Tegelikult ei selgunud, et CNU oleks piisavalt tasuv, et ta suudaks ilma lisaabita turule jääda.

(37) Esiteks märkis komisjon, et Rumeenia jättis esitamata temalt nõutud peamiste majandusnäitajate kogumi ümberkorraldusperioodi kohta ning andmed iga praeguse või kavandatava tegevusvaldkonna (Crucea-Botușana kaevandus, Feldioara tehas, Tulgheș-Grințieș kaevandus) kasumlikkuse ja tootmiskulude kohta. Koondandmetena esitatud teabe põhjal jäi selgusetuks, kas CNU suudab ümberkorraldusperioodi lõpuks pikaajalise elujõulisuse taastada.

(38) Teiseks jäi CNU kasumlikkus väikeseks isegi juhul, kui arvesse oli võetud hinnatoetus, mis pidi katma tootmiskulude ja UO_2 turuhinna vahe ning mida Rumeenia kvalifitseeris riigiabiks. Kuna selle abi järkjärgulist vähendamist ümberkorraldusperioodi jooksul ette ei nähtud, siis järeldas komisjon esialgu, et on kaheldav – kui just lisatõendeid ei esitata –, kas CNU oleks ilma jätkuva riigipoolse tegevustoetuseta ümberkorraldusperioodi lõpuks elujõuline.

(39) Kolmandaks väljendas komisjon kahtlust Rumeenia ametiasutuste esitatud uue Tulgheș-Grinţieși kaevanduse investeeringute tegemise järgsete tootmiskulude kohta. Eelkõige rõhutas komisjon seda, et Rumeenia ei esitanud ühtegi investeerimisuuringut, mis toetaks väidetavat U_3O_8 tootmiskulu summas 460 Rumeenia leud (97 eurot) kilogrammi U kohta, ([12]) ning märkis, et see hinnang on 2018. aasta veebruaris kehtinud tegelikust turuhinnast 22 USA dollarit (20 eurot) U_3O_8 naela kohta märkimisväärselt kõrgem ([13]).

(40) Peale selle märkis komisjon, et uraani hinna prognoos, mille Rumeenia uude kaevandusse investeerimise kavade toetuseks esitas, oli aegunud ja ebausaldusväärne ning andis seetõttu alust kahtlusteks, kas uus kaevandus saab olla elujõuline. Kuna päästmis- ja ümberkorraldamissuuniste punktis 51 on öeldud, et elujõulisuse taastamine ei tohi sõltuda optimistlikest eeldustest välistegurite, nagu näiteks hinnakõikumiste kohta, siis kahtles komisjon, kas päästmis- ja ümberkorraldamissuuniste kõnealusest punktist on kinni peetud.

2.4.3. *Kahtlused kompenseerivate meetmete suhtes*

(41) Sellega seoses märkis komisjon, et Rumeenia nägi ette vaid kaks käitumuslikku meedet. Algse ümberkorralduskava kohaselt hoiduks CNU ümberkorraldusperioodi jooksul osaluse ostmisest teistes ettevõtetes ja abi kasutamisest reklaamina oma toodete müügil. Igasuguste arvestatavate ja selgete struktuursete meetmete puudumise tõttu komisjon siiski kahtles, kas väljapakutud kompenseerivad meetmed leevendavad potentsiaalse abi negatiivseid mõjusid konkurentsile rahuldaval määral.

(42) Eelkõige, vastupidi Rumeenia väitele, et CNU tarnitavale tootele ei ole Euroopa turgu ning seepärast ei ole vaja ka kompenseerivaid lisameetmeid, esitas komisjon mitu kaalutlust.

(43) Esiteks märkis komisjon kaevandamise küsimuses, et kuigi ükski teine Euroopa ettevõte peale CNU praegu uraanimaaki ELis ei kaevanda, on ELis aktiivselt tegutsevaid ettevõtteid, kes uraaniühendeid töötlemis/rafineerimistehaste varustamise ja lõpuks tuumkütuse tootmise eesmärgil impordivad. Selline ettevõte on näiteks Orano (endine Areva), kes impordib uraaniühendeid ELi oma väljaspool ELi, näiteks Nigeris asuvatest kaevandustest: seega on turg konkurentsile avatud. Peale selle on leitud uraanimaardlaid ja teada on antud uutest turule tulijatest või kavatsustest turule tulla aastatel 2018–2019 Hispaanias ja Soomes.

(44) Teiseks märkis komisjon töötlemise/rafineerimise kohta, et kuigi peale Cameco ükski teine ettevõte praegu aktiivselt rikastamata UO_2 CANDU-tüüpi reaktoritega tuumaelektrijaamadele ELis ei tarni, on need turud konkurentsile avatud ning iga ettevõte, mis seda kasulikuks peab, võib otsustada tulevikus turule siseneda või mujalt pärit asendustooteid pakkuda. Peale Cameco võivad CANDU-tüüpi reaktoritele rikastamata UO_2 pakkuda välismaised tarnijad näiteks Hiinast või Indiast.

(45) Kolmandaks märkis komisjon, et Rumeenia esitas oma esialgses ümberkorralduskavas mõne vasturääkiva väite: vihjati, et CNU soovib laiendada oma kliendibaasi väljapoole Rumeeniat, kuid samal ajal väideti, et CNU tarnitavale tootele ei ole Euroopas turgu, mistõttu ei ole mingeid kompenseerivaid meetmeid vaja.

(46) Seepärast jõudis komisjon esialgu järeldusele, et: i) uraani *kaevandamise* valdkonnas toimib tegelik konkurents ja ii) uraani *töötlemise-rafineerimise* valdkonnas on lisakonkurentsi tekkimise potentsiaal olemas. Järelikult ei ole Rumeenia välja pakutud käitumuslikud meetmed piisavad ja konkurentsimoonutuse leevendamiseks oleks vaja struktuurseid kompenseerivaid meetmeid.

3. **RUMEENIA MÄRKUSED**

(47) Oma märkustes menetluse algatamise otsuse kohta esitas Rumeenia uut teavet ja mõned tähelepanekud ning samuti teise ümberkorralduskava.

([12]) Umbes 120 USA dollarit kilogrammi U kohta või 46 USA dollarit naela U_3O_8 kohta, võttes aluseks, et 1 kg U = 2,59979 naela U_3O_8, nagu on öeldud erialaveebisaidil http://www.uranium.info/unit_conversion_table.php.

([13]) *Allikas:* https://www.uxc.com/p/prices/UxCPrices.aspx seisuga 22. märts 2018.

3.1. **Rumeenia märkused Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu kohaldamise kohta**

(48) Rumeenia ametiasutused mainisid, et ümberkorraldamine toetab Rumeenia Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu alusel võetud tuumaohutust puudutavate kohustuste täitmist, eelkõige järgnevas:

a) kaevanduste üleujutuste ennetamine;

b) maa-aluste veekihtide ja hiivahoidlate vee kontrollitud hävitamine;

c) kaevanduse ja hiivahoidlate vee saastest puhastamine ja reostuse kõrvaldamine vee puhul, mille uraani, raadiumi ja eri soolade sisaldus on üle lubatud piirnormi, mis võib suure tõenäosusega tuua kaasa erakordselt rasked tagajärjed nii keskkonnale kui ka elanikkonnale, sealhulgas ettevõtte rajatistele ja seadmetele;

d) Cernavodă tuumaelektrijaama reaktorite tööks vajaliku, sealhulgas kohaliku tuumkütusetsükli säilitamiseks vajaliku tuumkütuse tooraine varustuskindlus, mis omakorda annab panuse kogu Rumeenia energiavarustus-kindluse tagamisse;

e) uraanivarude haldamine, tootmiskohtade sulgemine kohtades, kus on toimunud kaevandamine/uraani kaevandamine, konserveerimine, tuumaelektrijaama reaktorite tegevuse lõpetamine, keskkonnasäästlikumaks muutmine, tegevuse lõpetamise järgne keskkonna- ja inimtegurite järelevalve, keerulised ja pikaaegsed tegevused ja protsessid radioaktiivse saastumise vältimiseks, kaevanduste sulgemine, keskkonnasäästlikumaks muutmine, sulgemisjärgne järelevalve.

f) Rumeenia on ka seisukohal, et CNU on väga tähtis Rumeenia energiavarustuskindluse tagamisel, ning hoolitseb selle eest, et väärtuslik oskusteave ja CNU seadmetesse, tehnoloogiasse ja litsentsidesse tehtud ulatuslikud investeeringud kaotsi ei läheks ([14]). Rumeenia leiab, et kohalik kaevandamine on kõige kindlam viis tagada tuumaenergia tootmise jaoks vajalik tarneahel, ning väidab, et CNU on ELis ainulaadne UO_2 tarnija, kes suudab tõhusalt ja katkematult tagada tuumkütuse tootmiseks vajaliku sisendi Cernavodă tuumareaktorite jaoks ([15]).

3.2. **Teine ümberkorralduskava**

(49) Rumeenia rõhutas kõigepealt, et nad on teises ümberkorralduskavas jätnud viiest esialgses ümberkorralduskavas teavitatud riigiabi meetmest välja kolm, nimelt meetmed c, d ja e, nagu on märgitud põhjenduses (26), mis toob kaasa riigiabina antava summa märkimisväärse vähenemise 440,8 miljonilt Rumeenia leult (93,0 miljonit eurot) 125,1 miljoni Rumeenia leuni (26,4 miljonit eurot). Alles jäid päästmisabi muutmine ümberkorraldusabiks summas 60,4 miljonit Rumeenia leud (12,7 miljonit eurot) ja tagastamatu abi andmine summas 64,8 miljonit Rumeenia leud (13,7 miljonit eurot).

(50) Ümberkorralduskulu oleks vähenenud 941 miljonilt Rumeenia leult (198,5 miljonit eurot) 250,3 miljonile Rumeenia leule (52,8 miljonit eurot), millest Rumeenia väidete kohaselt CNU oleks katnud 50 %, nimelt 125,1 miljonit Rumeenia leud (26,4 miljonit eurot).

(51) Osana teisest ümberkorralduskavast pidi CNU alustama uuesti koostööd SNNiga. Selles kontekstis leidis Rumeenia, et komisjoni menetluse algatamise otsuse põhjendustes 47–50 väljendatud mure, et potentsiaalne riigiabi on kavandatava SNNiga sõlmitava lepingu hinna sisse arvestatud, muutus ebaoluliseks, sest kõnealust lepingut enam ei kavandatud. Rumeenia selgitas, et pärast CNUga lepingu lõpetamist, mis osaliselt põhjustas CNU rahalised raskused, hakkas SNN toorainet hankima Kanada ettevõttelt Cameco. Siiski peeti ainult ühele tarneallikale tuginemist pikas perspektiivis riskantseks ja seepärast esitas SNN hangete mitmekesistamise strateegia.

(52) SNNi üldkoosolek kiitis selle strateegia heaks 2018. aasta mais ning tõi sõnaselgelt välja CNU kui töötlemisteenuste osutaja. Rumeenia selgitas, et selle strateegia põhjal sõltumist ainult ühest tarnijast ja sellega seonduvaid riske saab vältida, kui UO_2 asemel ostetakse rahvusvahelistelt turgudelt U_3O_8 ja lastakse CNU-l seda töödelda ning saadud UO_2 kasutatakse tuumkütuse tootmiseks. SNNi ja CNU suhe hõlmaks U_3O_8 töötlemist ja ladustamist CNU ruumides ning U_3O_8 kvalifitseeritud tarnijate määramist CNU poolt: enne U_3O_8 kvalifitseeritud tarnijate seas hankemenetluse korraldamist oleks vaja, et kvalifitseeritud tarnijad määraks just CNU, kuna SNNil puudub U_3O_8 kvalifitseeritud tarnijate määramiseks vajalik oskusteave.

([14]) Rumeenia poolt 19. aprillil 2019. aastal esitatud teave, peatükk IV.3. Ümberkorralduskava, punkt iv.
([15]) Rumeenia poolt 19. aprillil 2019. aastal esitatud teave, peatükk IV.3. Ümberkorralduskava, punkt iv.

(53) Seejärel võttis Rumeenia vastu seaduse, millega reguleeritakse integreeritud tuumkütusetsükli tagamise ja Cernavodă tuumaelektrijaama reaktorite tööks vajaliku tuumkütuse tootmiseks vajaliku tooraine tarnimise riikliku strateegia põhimõtteid ([16]) (edaspidi „seadus nr 193/2018“). Seaduses nr 193/2018 sätestatakse, et CNU-l on ainuõigus toota Rumeenia territooriumil UO_2 pulbrit ja SNN ostab seda toodet ainult CNU käest, välja arvatud juhul, kui CNU ei suuda vajalikku kogust tarnida. Kriteeriumid ja meetodid, mille alusel määratakse kindlaks ja korrigeeritakse reguleeritud hinnad kvalifitseeritud tarnijate määramise eest, U_3O_8 ladustamise ja töötlemise eest ning CNU tarnitava UO_2 eest, tuleb veel CNU tegelike kulude põhjal kindlaks määrata kooskõlas valitsuse otsusega, mida sel ajal, kui Rumeenia teise ümberkorralduskava esitas, alles arutati (vt selle seaduse üksikasju alltoodud põhjenduses (63)) ([17]). Rumeenia eeldas teise ümberkorralduskava osana, et leping CNU ja SNNi vahel jõustub 2018. aastal.

(54) 22. juunil 2018. aastal tegi CNU ettepaneku tarnida […] $tonni_U$ UO_2 hinnaga […] Rumeenia leud kilogrammi U kohta (ilma käibemaksuta), mis on […] eurot kilogrammi U kohta. 17. juulil 2018. aastal andis SNN CNU-le teada, et esimest […] tonni U UO_2 suurust tellimust CNU ei saa pakkumuses esitatud ühikuhinna tõttu. 19. juulil 2018. aastal kirjutasid CNU ja SNN alla raamlepingule, mille alusel hakkab CNU SNNile UO_2 tarnima.

(55) 2018. aasta novembris sõlmisid SNN ja CNU ülaltoodud raamlepingu ([18]) alusel kindla lepingu […] $tonni_U$ UO_2 soetamiseks hinnaga […] Rumeenia leud kilogrammi kohta ([…] eurot kilogrammi kohta) (kogusummas […] miljonit Rumeenia leud/[…] miljonit eurot) (ilma käibemaksuta).

3.3. **Kolmas ümberkorralduskava**

(56) Teise ümberkorralduskava arutamiseks 3. detsembril 2018. aastal komisjoniga peetud videokonverentsi järel esitas Rumeenia kolmanda ümberkorralduskava, mis asendas kõiki varasemaid teavitatud ümberkorralduskavasid.

(57) Kolmandas ümberkorralduskavas on säilitatud esialgsest viiest abimeetmest üksnes kaks ja seda esialgse ümberkorralduskavaga võrreldes väiksemas mahus. Allesjäänud meetmete kogusumma on 178,3 miljonit Rumeenia leud (37,6 miljonit eurot), mis hõlmab i) päästmisabi muutmist ümberkorraldusabiks summas 60,4 miljonit Rumeenia leud (12,7 miljonit eurot) ja ii) tagastamatu abi andmist CNU-le investeeringute tegemiseks summas 64,8 miljonit Rumeenia leud (13,7 miljonit eurot), sealhulgas Tulgheș-Grințieși kaevanduses kaevandamise alustamiseks. Sisse toodi uus toetus summas 53,1 miljonit Rumeenia leud (11,2 miljonit eurot), et katta Crucea-Botușana kaevanduse sulgemisega kaasnevad kulud.

(58) Rumeenia teatas, et alltoodud tabelis 3 üksikasjalikult kirjeldatud ümberkorralduskulusid kogusummas 356,4 miljonit Rumeenia leud (75,2 miljonit eurot) rahastatakse osaliselt ümberkorraldusabist ja 178,1 miljoni Rumeenia leu (37,6 miljoni euro) ulatuses CNU oodatavatest tuludest saadava panuse abil.

Tabel 3

Ümberkorralduskulud ja rahastamine

Kavandatud ümberkorralduskulud	Kogukulud	Riigiabi	Panus CNU omavahenditest
Päästmisabi muutmine ümberkorraldusabiks	60,4	60,4	
Crucea-Botușana kaevanduse järkjärguline sulgemine	**106,0**	53,1	52,9
Tulgheș-Grințieși kaevanduse kasutuselevõtmine	[…]	[…]	[…]
Kaevandamisjäätmete töötlemise täiustatud tehnoloogia Feldioara tehases	[…]	[…]	[…]

([16]) Seadus nr 193/2018 võeti vastu 19. juulil 2018. aastal ja avaldati riigi ametlikus väljaandes nr 640 23. juulil 2018. aastal.

([17]) Valitsuse otsus nr 126/2019, millega kiidetakse heaks kvalifitseeritud tarnijate määramine, uraanoksiidi ladustamise ja töötlemise ning samuti uraandioksiidi eest riiklikule uraaniettevõttele Rumeenia territooriumil makstavate reguleeritud hindade kehtestamise ja kohandamise kriteeriumid ja üksikasjalik kord, võeti vastu 5. märtsil 2019. aastal ja avaldati riigi ametlikus väljaandes 6. märtsil 2019. aastal.

([18]) Vt link ajakirjanduses ilmunud artiklile: https://www.focus-energetic.ro/nuclearelectrica-incheie-iar-contract-cu-cnu-pentru-uraniu-54071.html. Vt lisaks märkus leheküljel 36, kus on SNNi 2018. aasta aruande põhjal esitatud kahe Cameco ja CNUga sõlmitud tarnelepingu kogused. http://www.nuclearelectrica.ro/wp-content/uploads/2019/02/SNN_RO_Raport-Anual-CA-2018.pdf. See kindel leping järgnes pakkumusele, mille CNU tegi suurema koguse peale ja esialgse pakkumishinnaga, mis oli Camecoga võrreldes 99 % kõrgem ja millele osutatakse tabeli 1 kuuendas reas.

Uraani parem taaskasutamine rikastamisjäätmete tiikidest	[…]	[…]	[…]
Uraani parem taaskasutamine mittetöötavatest jäätmehoidlatest	[…]	[…]	[…]
Ümberkorralduskulud kokku (Rumeenia esitatud teabe kohaselt)	356,4	178,3	178,1
Kogukulu protsentides (Rumeenia esitatud teabe kohaselt)		50,0 %	50,0 %

Allikas: kolmanda ümberkorralduskava lisa 14 (Copenhagen Economics CNU põhjal).

(59) Seejärel struktureeris Rumeenia oma märkused selliselt, et käsitleda kolme põhilist komisjoni esitatud kahtlust. Rumeenia arvates on CNU oma panus reaalne ja tegelik ega sisalda riigiabi ning kolmas ümberkorralduskava taastab CNU pikaajalise elujõulisuse ja ümberkorraldusabi andmine CNU-le ei kahjusta konkurentsi.

3.3.1. *CNU panus on reaalne ja tegelik ning ei sisalda riigiabi*

(60) Rumeenia esitas üksikasjaliku CNU tuluallikate jaotuse alltoodud tabelis 4.

Tabel 4

CNU tuluallikad

(summad miljonites Rumeenia leudes)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
SNN – HG		[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Protsent CNU kogutuludest		*[…]%*	*[…]%*	*[…]%*	*[…]%*	*[…]%*	*[…]%*
SNN – jäätmed	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ANRSPS kokku	[…]						
Conversmin kokku	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Üürist saadavad muud tulud	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Kokku	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Tegevuskulud	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Tegevuslik rahavoog	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

Allikas: kolmanda ümberkorralduskava lisa 14 (Copenhagen Economics).

(61) Nagu ülaltoodud tabelist näha, on Rumeenia andmetel CNU-l kolm peamist klienti: SNN, ANRSPS ja Conversmin. Rumeenia on samuti üksikasjalikult kirjeldanud CNU ja nende kolme osalise vahelisi suhteid, tõendamaks, et nendest tuluallikatest saadavat CNU oma panust saab pidada reaalseks, tegelikuks ja selliseks, mis ei sisalda riigiabi.

(62) Esiteks, nagu kirjeldatud põhjenduses (53), on CNU sõlminud SNNiga uue koostöölepingu, mille aluseks on seadus nr 193/2018. Kõnealuse seaduse artikli 2 kohaselt toodab CNU Rumeenias SNNi käitatavate Rumeenia CANDU-tüüpi reaktorite tarbeks vajalikku UO_2. Peale selle kuulub sama seaduse artikli 2 lõike 4 kohaselt CNU-le ainuõigus osutada U_3O_8 töötlemis- ja ladustamisteenuseid Rumeenias.

(63) Mõlema CNU tegevuse (nimelt UO_2 müügi ja U_3O_8 töötlemise) hinnad on reguleeritud ja kehtestatud valitsuse otsusega. Valitsuse otsuses nr 126/2019 sätestatakse, et nende teenuste hind tuleb kehtestada CNU tegelike kulude põhjal.

(64) Valitsuse otsuse nr 126/2019 artikli 2 lõikes 4 kehtestatakse reguleeritud hinnale teatud piirid, et tagada Rumeenia sõnul selle kooskõla turupõhimõtetega. Eelkõige ei saa UO_2 hind olla kõrgem kui järgmise kolme elemendi summa: U_3O_8 pikaajalise rahvusvahelise hinna kuue kuu keskmine, töötlemiskulud ja 4 % kasumimarginaal. Pealegi sätestatakse artikli 2 lõikes 5, et CNU tegevuse sõltumatu audiitori kinnitatud tõhususe suurenemisest tulenevat kulude vähenemist jagatakse ostjaga, arvestades 50 % SNNi hinnast maha ([19]). Kulude vähenemine, mis ei ole seotud tõhususe suurenemisega, arvestatakse täielikult hindadest maha. Rumeenia arvates pakub selline kulude jagamise mehhanism piisavalt stiimuleid, et CNU muutuks aja jooksul järjest tõhusamaks.

(65) Rumeenia esitab ka UO_2 hinna kolme komponendi analüüsi. U_3O_8 pikaajalise rahvusvahelise hinna kuue kuu keskmine on järgmisel perioodil hinnangute kohaselt 351 Rumeenia leud kilogrammi kohta (74 eurot kilogramm). UO_2 tootmiseks vajaliku töötlemise kulud on Rumeenia väitel umbes […] Rumeenia leud kilogrammi kohta ([…] eurot kilogramm). See hinnakomponent sisaldab juba 5 % kasumimarginaali ja põhineb tootmismahul […] $tonni_U$ UO_2 10-kuulise tööperioodi jooksul. Valemi viimaseks osaks on 4 % kasumimarginaal, mille valikut peab Rumeenia tööstusharus kehtiva keskmise kapitalikuluga võrreldes konservatiivseks. Rumeenia märgib, et selle kasumimarginaali võrdlusaluseks võib võtta komisjoni hinnatud Paks II tuumaelektrijaama ehitamise kapitalikulu, mille suurus oli [7,5–8,5 %] ([20]). Rumeenia väitel kinnitab seda ka kaevandamistegevuse kapitalikulu, mis on hinnangute kohaselt üle 9 %.

(66) Põhjenduses (65) märgitud kolme komponendi ühendamisel saadakse CNU poolt SNN-le tarnitava UO_2 hinnaks umbes […] Rumeenia leud kilogrammi kohta ([…] eurot kilogramm).

(67) Rumeenia märgib ka seda, et 2018. aastaks on CNU kirjutanud SNNiga alla lepingule, mille väärtus on 24,3 miljonit Rumeenia leud (5,1 miljonit eurot) ning 2019. aastaks on CNU tootmise järjepidevuse kindlustamiseks taganud endale ettemakse. Samuti on CNU-l aastased lepingud SNNiga looduslikku uraani sisaldavate materjalide töötlemiseks, 2018. aasta lepingu maksumus oli 4,7 miljonit Rumeenia leud (1,0 miljonit eurot) ja võimalus on lepingut igal aastal pikendada.

(68) Teiseks märgib Rumeenia, et CNU ja ANRSPSi vaheliste lepingute üksikasju peetakse salastatud teabeks.

(69) Kolmandaks osutab CNU Conversminile automaatselt pikenevate aastaste lepingute alusel hooldusteenuseid.

(70) Ülaltoodu põhjal on Rumeenia seisukohal, et CNU panus on reaalne ja tegelik ega sisalda riigiabi.

3.3.2. *Kolmas ümberkorralduskava taastab CNU pikaajalise elujõulisuse*.

(71) Kolmandat ümberkorralduskava rahastatakse osaliselt kolme abimeetme alusel: päästeabi muutmine ümberkorraldusabiks, Crucea-Botușana kaevanduse sulgemiseks antav abi ning mõned investeerimismeetmed, nagu uue Tulgheș-Grințieși kaevanduse avamine või Feldioara tehase renoveerimine.

(72) Vastuseks menetluse algatamise otsuses komisjoni esitatud taotlusele Tulgheș-Grințieș kaevanduse investeerimissuuringu kohta, mis oli Rumeenia esialgse ümberkorralduskava eelduste aluseks, esitasid Rumeenia ametiasutused järgmised andmed: Rumeenia väidab, et uue kaevanduse avamise otsus tugineb varasematele uuringutele aastatest 1986 ja 2004 ning eelkõige aastast 2011; isegi kui Rumeenia ametivõimud pidasid 2011. aasta uuringut salastatud teabeks ning seepärast ei edastanud seda komisjonile, leiab Rumeenia, et kavas välja toodud eeldused on isegi konservatiivsed, sest plaanis on vähemalt esimese kümne aasta jooksul alustada maapealsete, mitte maa-aluste varude kasutuselevõtmisest, mis teeb kaevandamise odavamaks. Teostatavusuuring, mille Rumeenia ametiasutused on Cepromin SA-lt tellinud, peaks saama kättesaadavaks alles 2019. aasta novembris.

([19]) Valitsuse otsuse artikli 2 lõige 5 kohaselt „CNU tegevuse tõhususe suurenemisest tulenev kulude vähenemine, mida sõltumatu audiitor […] on kinnitanud, jagatakse järgmiselt: 50 % summast kajastub suurenenud kasumina hinnas, samas kui 50 % kajastub hinnalanguses."

([20]) Vt komisjoni 6. märtsi 2017. aasta otsus SA.38454 (2015/C) – *Võimalik abi Paksi tuumaelektrijaamale* (ELT L 317, 1.12.2017, lk 45).

(73) Feldioara tehases kaevandamisjäätmete töötlemiseks, rafineerimiseks ja käitlemiseks tehtavate tehnoloogiliste kohanduste kohta märgivad Rumeenia ametivõimud seda, et nende eesmärk on tehnoloogia ajakohastamise abil vähendada uraanimaagi töötlemise kulusid, mis toob kaasa töötlemise suurema tootluse.

(74) Rumeenia selgitab samuti, et tabelist 4 ilmneb, et esitatud kava tagab CNU oma panuse finantseerimiseks piisava rahavoo, kuna nõutav oma panus on umbes 178 miljonit Rumeenia leud, samal ajal kui eeldatav tegevuse rahavoog aastatel 2017–2023 on üle 250 miljoni Rumeenia leu (52,7 miljonit eurot).

(75) Rumeenia esitas ka üksikasjaliku tabeli kavandatavate kulude vähendamise kohta tegevuskohtade kaupa, mis on esitatud alljärgnevas tabelis 5. Sellest tabelist nähtub, et Rumeenia väitel tuleneb põhiline kulude kokkuhoid Suceavast, kus asub praegune Crucea-Botușana kaevandus.

Tabel 5

Kulud tegevuskoha kohta

Kulud (miljonites Rumeenia leudes)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kulu tegevuskoha kohta							
Keskus	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Feldioara	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Suceava	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Stei	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Oravita	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Kogukulud	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
amortisatsioon kokku	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Tegevuskulud kokku	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

Allikas: kolmanda ümberkorralduskava lisa 14 (Copenhagen Economics).

(76) Rumeenia selgitab samuti, et kolmanda ümberkorralduskava hinnangud põhinevad praegustel uraani hindadel, samas nende endi uuring näitab, et uraanituru väljavaated on lähiajal positiivsed. Rumeenia väitel võib sarnaseid prognoose leida eri allikatest (nagu S&P Global Market Intelligence). Keskmiselt prognoositakse, et uraani hind tõuseb aastatel 2018–2020 eeldatavalt 40 %. Rumeenia viitab ka komisjoni varasemale otsusele, milles märgitakse, et turul valitseva üksmeele kohaselt tuumamaterjalide hinnatase keskpikas perspektiivis paraneb ([21]).

(77) Seejärel väidab Rumeenia, et üleüldised kasumlikkuse tulemused on eelduste või turutingimuste olulistele muudatustele vastupidavad. Rumeenia väitel suudaks CNU saavutada oma panuse andmise võimekuse, mida on vaja ümberkorralduse tegemiseks vajalike investeeringute piisavaks katmiseks, isegi juhul, kui ettenähtud investeeringuid peaks 25 % võrra suurendama või kui rahavoog peaks sama suure protsendi võrra vähenema.

3.3.3. *Kolmanda ümberkorralduskava raames antav ümberkorraldusabi ei kahjusta konkurentsi*

(78) Rumeenia rõhutab kõigepealt seda, et ümberkorraldusabi summa on esialgse ümberkorralduskavaga võrreldes 60 % väiksem ning et selline vähenemine kahandab märkimisväärselt mõju konkurentsile ja kaubandusele.

(79) Seejärel väidab Rumeenia, et uraaniturud tunduvad (nii ahela eespool asetsevas kaevandamisäris kui ka järgnevas rafineerimis-/töötlemisäris) olevat ülemaailmsed ja sellisel juhul saab vähem kui 40 miljoni euro suuruse abi mõju olla vaid minimaalne. Selle väite toetuseks selgitavad Rumeenia ametivõimud, et Rumeeniast tuleb vähem kui 0,1 % maailma uraanitoodangust.

([21]) Vt komisjoni 10. jaanuari 2017. aasta otsus SA 44727 (2016/C) – *Ümberkorraldusabi andmine Arevale* (ELT L 155, 17.6.2017, lk 23), põhjendus 231.

(80) Pealegi on CNU ainus CANDU-tüüpi reaktorite tarbeks UO_2 tootja Euroopas ja üks vaid kahest ettevõttest maailmas, kes toodavad rikastamata looduslikku UO_2. Rumeenia selgitab ka, et nõudlus rikastamata UO_2 järele on liiga väike selleks, et saavutada selline müügimaht, mis teeks uuele tehnoloogiale ülemineku kasumlikuks ja mis sellisena võiks olla mõnele praegusele rikastatud UO_2 tootjale stiimuliks sellele uuele turule siseneda.

(81) Rumeenia väitel võib CNU lahkumine uraaniturult suurendada SNNi sõltuvust UO_2/U_3O_8 välistarnijatest. Rumeenia eeldab, et kui kaob kontroll kogu tuumkütusetsükli üle, siis kasutavad UO_2/U_3O_8 välistarnijad selle olukorra ära. Eelkõige teeks seda Cameco, millest saaks ainus CANDU sertifikaadiga UO_2-ks töödeldud uraani tarnija Rumeenias. Nad tõstaksid märkimisväärselt SNNile tarnitavate toodete hinda ja suurendaksid võimalikult palju oma kasumit. Selline olukord mõjutab riikliku tuumaelektrijaama käitaja pikaajalist elujõulisust ja sellel on negatiivsed tagajärjed energia varustuskindlusele Rumeenias.

(82) Lõpetuseks rõhutab Rumeenia, et pole olemas ühtegi elluviidavat struktuurset kompenseerivat meedet, mille kasutamine ei seaks ohtu mitte ainult ettevõtte elujõulisuse, vaid ka selle põhitegevuse. Rumeenia väidab, et komisjon on juba oma varasemates otsustes nõustunud sellega, et igasugune täiendav tegevuse vähendamine võib seada ohtu ettevõtte maksevõime taastumise väljavaated ilma konkurentidele arvestatavaid turuvõimalusi pakkumata, nagu otsuses nr C10/2006 ümberkorraldusabi andmise kohta lennuettevõtjale Cyprus Airways märgitud.

4. **ABI HINDAMINE**

4.1. **Abi olemasolu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses**

(83) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 on sätestatud: „Kui aluslepingutes ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatavaid ettevõtjaid või teatavate kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust“.

(84) Järelikult selleks, et meede kvalifitseeruks riigiabina ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, peavad olema täidetud järgmised kumulatiivsed kriteeriumid: i) seda rahastatakse riigi poolt või riigi ressurssidest; ii) see annab ettevõtjale eelise; iii) see on valikuline ehk soodustab teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist ning iv) meede peab kahjustama või ähvardama kahjustada konkurentsi ja liikmesriikidevahelist kaubandust.

(85) Jaos 4 hindab komisjon abimeetmeid, mille Rumeenia ametiasutused on kolmandas ümberkorralduskavas esitanud (vt üksikasjalikumalt tabelist 3). Need on:

a) pikendatud päästmislaenu ümbervormistamine (võlgade kustutamise teel) ümberkorraldusabiks summas 60,4 miljonit Rumeenia leud (12,7 miljonit eurot) ja

b) kolm riigi poolt tagastamatu abina antavat toetust kogusummas 117,9 miljonit Rumeenia leud (24,9 miljonit eurot), millega toetatakse CNU Feldioara tehase ajakohastamise, Tulgheș-Grințieși kaevanduse avamise ja käitamise ning Crucea-Botușana kaevanduse sulgemise investeeringuid.

(86) Enne kui uurida, kas need meetmed kujutavad endast ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt riigiabi, märgib komisjon, et Rumeenia leiab, et nii pikendatud päästmislaenu ümbervormistamine ümberkorraldusabiks (edaspidi „päästmislaenu kustutamine“) kui ka kolm ülaltoodud riigi poolt tagastamatu abina antavat toetust (edaspidi „riigipoolsed toetused“) kujutavad endast riigiabi.

4.1.1. *Riigi vahendid ja riigiga seostatavus*

(87) Selleks et meetmeid saaks liigitada riigiabiks ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, peavad meetmed a) pärinema riigi vahenditest kas otseselt või kaudselt mis tahes vahendaja kaudu, kes toimib talle antud volituste alusel, ning b) olema seostatavad riigiga.

(88) Päästmislaenu kustutamine jätab riigi ilma võimalusest saada tagasi enda eelarvest antud päästmislaen, mille CNU peaks riigile tagasi maksma. Seega puudutab see meede riigi vahendeid. Kuna kõnealuse otsuse peab tegema Rumeenia riik, siis on meede riigiga seostatav. Riigipoolsed toetused tulevad samuti riigieelarvest ja tulenevad otseselt Rumeenia riigi tehtud otsusest. Seepärast on kõnealused meetmed selgelt riigiga seostatavad ja neid antakse riigi vahenditest.

4.1.2. *Valikulisus*

(89) Et meedet saaks liigitada riigiabiks, peab see olema valikuline, kuna ta soodustab üksnes teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist.

(90) Päästmislaenu kustutamine ja riigipoolsed toetused tehakse kättesaadavaks ainult CNU-le ja need ei ole seetõttu käsitletavad üldiste meetmetena, mis on kättesaadavad kõigile ettevõtjatele, kes tegutsevad mineraalide kaevandamise ja töötlemise sektoris või muudes sektorites Rumeenias. Pealegi puudutas valitsuse erakorraline määrus nr 65/2016 päästmisabi andmise õigusliku raamistiku kohta ainult CNUd ja see ei ole kohaldatav teistele ettevõtetele, mis CNUga uraani töötlemise tarnetes konkureerivad või konkureerimist kavandavad. Nagu Euroopa Kohus on märkinud, kui kõne all on üksikabi, siis piisab põhimõtteliselt majandusliku eelise tuvastamisest, et kinnitada eeldust, et tegemist on valikulise meetmega ([22]). Seepärast on päästmislaenu kustutamine ja riigipoolsed toetused valikulise iseloomuga.

4.1.3. *Majanduslik eelis*

(91) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses on eelis iga majanduslik kasu, mida ettevõtja ei oleks tavalistel turutingimustel, st riigi sekkumiseta, saanud ([23]).

(92) Päästmislaenu kustutamine summas 62 miljonit Rumeenia leud (13,1 miljonit eurot) annab CNU-le eelise vabastada need vahendid, mida oleks vaja laenu tagasimaksmiseks, muu otstarbe jaoks. Ükski laenuandja turul ei oleks nõustunud võla kustutamisega kogu ühe ettevõtte vastu esitatud nõude ulatuses ilma igasuguse kompensatsiooni või tagasinõudmisväljavaadeteta, kui on võimalus võlg – vähemalt osaliselt – pankroti korral tagasi nõuda likvideerimisele mineva ettevõtte varadest. Kokkuvõttes ei oleks CNU sellistel tingimustel turult laenu saanud ning seepärast annab päästmislaenu kustutamine CNU-le eelise.

(93) Riigipoolsed toetused, mida CNU-le kavatsetakse anda, on tagastamatud finantsinstrumendid, mis ei ole finantsturgudel kättesaadavad, kuna nad ei paku investorile mingit hüvitist, ootust ega õigust tulevasele rahalisele kasumile. CNU ei oleks turult sellistel tingimustel rahastust saanud. Riigipoolsed toetused annavad seega CNU-le eelise.

4.1.4. *Konkurentsi kahjustamine ja mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele*

(94) Kui liikmesriigi antud abiga tugevdatakse äriühingu olukorda võrreldes teiste Euroopa Liidu siseturul konkureerivate äriühingutega, siis leitakse, et need konkureerivad äriühingud on abist mõjutatud ([24]). Piisab sellest, kui abisaaja konkureerib teiste äriühingutega konkurentsile avatud turul ([25]).

(95) Nagu on selgitatud põhjendustes (9) ja (10), tegutseb CNU põhiliselt uraani tootmistsükli kahes etapis: kaevandamisest kuni kollase koogi tootmiseni ning seejärel kollasest koogist UO_2 tootmiseni.

(96) Nagu on selgitatud põhjendustes (20)–(22), on kollane kook kaubeldav toode, mida pakuvad mitu ettevõtet, ning turg, kus CNU tegutseb, on ülemaailmne ja konkurentsile avatud. CNU-le pakub tegelikult tõelist ja otsest konkurentsi eelkõige Euroopa ettevõte Orano, mis tegi ettepaneku katta SNNi kollase koogi vajadused, ning ELi sees pakuvad veel võimalikku konkurentsi ELis tegutsevad ettevõtted, mis kavandavad kaevandusi Soomes, Ungaris ja Hispaanias.

([22]) Vt kohtuotsus, 4. juuni 2015, komisjon *vs.* MOL, C-15/14 P, EU:C:2015:362, punkt 60.

([23]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 11. juuli 1996, SFEI jt, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, punkt 60; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 29. aprill 1999, Hispaania vs. komisjon, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, punkt 41.

([24]) Vt eelkõige kohtuotsus, Euroopa Kohus, 17. september 1980, Philip Morris Holland BV *vs.* Euroopa Ühenduste Komisjon, 730/79, EU:C:1980:209, punkt 11; kohtuotsus, Euroopa Kohus (kuues koda), 22. november 2001, Ferring SA *vs.* Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS), C-53/00, EU:C:2001:627, punkt 21; kohtuotsus, Euroopa Kohus (kuues koda), 29. aprill 2004, Itaalia Vabariik *vs.* Euroopa Ühenduste Komisjon, C-372/97, EU:C:2004:234, punkt 44.

([25]) Kohtuotsus T-214/95, Het Vlaamse Gewest *vs.* komisjon, ECLI:EU:T:1998:77.

(97) UO_2 kohta on põhjenduses (23) selgitatud, et UO_2 ei ole ainult CNU toodetav konkreetne toode, vaid UO_2 on ka rikastatud UO_2 tootmisahelas kasutatav vahetoode. Peale konkurentsi, mida pakub Cameco, ja võimaliku konkurentsi, mida pakuvad teised CANDU-tüüpi reaktoreid omavate riikide UO_2 tootjad (vt põhjendus (23)), on tähelepanuväärne, et Orano Malvési tehase teabearuandes märgitakse, et Orano sai seadmete paigaldamiseks vajalikud load, et toota 300 tonni UO_2 aastas eesmärgiga müüa see Prantsuse klientidele või rahvusvahelisele turule ([26]). See uus tootmisvõimsus rahuldaks seega täielikult SNNi aastase UO_2 vajaduse.

(98) Seaduse järgi ei ole CNU-l keelatud tarnida tooteid või osutada teenuseid teistes liikmesriikides.

(99) Samuti teeb CNU järelevalvet ja haldab suletud uraanikaevandusi Rumeenias. Seda tegevust saaksid teha ka teised kaevandusettevõtted, mis sulgevad ja majandavad kaevandusi mujal liidus.

(100) Seepärast järeldab komisjon, et liidusisene kaubandus on olemas toodete puhul, millega CNU kaupleb või mida ta toodab, ja teenuste puhul, mida CNU osutab. Kavandatav abi, mis võimaldab CNU-l turule jääda, parandab tema konkurentsivõimet siseturul, takistades CNU tegevuse osalist või täielikku ülevõtmist konkurentide poolt. Seega see kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi ja mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust.

4.1.5. *Järeldused abi olemasolu kohta*

(101) Eespool kirjeldatut arvesse võttes järeldab komisjon, et päästmislaenu kustutamine ja riigipoolsed toetused, millega Rumeenia kavatseb CNU kolmanda ümberkorralduskava kulusid summas 178,3 miljonit Rumeenia leud (37,6 miljonit eurot) rahastada, kujutavad endast ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 alusel riigiabi ning seepärast tuleb komisjonil hinnata abi seaduslikkust ja kokkusobivust siseturuga.

4.2. **Abi seaduslikkus**

(102) Komisjon märgib, et Rumeenia võttis tagasi oma esialgses ümberkorralduskavas teavitatud riigiabi andmise kava, mis koosnes tagastamatust toetusest summas 75,5 miljonit Rumeenia leud, tegevustoetusest summas 213 miljonit Rumeenia leud ja CNU võla, mis 30. märtsi 2017. aasta seisuga oli 13,3 miljonit Rumeenia leud, konverteerimisest Rumeenia riigile kuuluvateks aktsiateks. Rumeenia kinnitas, et neid meetmeid ei ole rakendatud. Seepärast ei ole vaja komisjonil neid kolme meedet enam hinnata.

(103) Ülejäänud teavitatud abimeetmete puhul, mida on kirjeldatud põhjenduses (57), ning arvestades sellega, et Rumeenia on kohustunud päästmislaenu kustutamist ja riigipoolsete toetuste andmist mitte jõustama enne, kui komisjon on oma lõpliku otsuse teinud, on ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 3 sätestatud rakendamiskeelu kohustus täidetud ning meetmeid peetakse seaduslikuks, ilma et see piiraks nende kokkusobivuse hindamist.

(104) Päästmisabina antavat laenu ei jõustatud enne komisjoni päästmisabi otsust ja seepärast ei peetud seda heakskiitmise ajal ebaseaduslikuks riigiabiks. Kuid selle laenu ülemäärane pikendamine ja tagastamata jätmine tunduvalt pikema kui ettenähtud kuuekuulise perioodi jooksul muudavad selle abi ebaseaduslikuks.

4.3. **Abi kokkusobivus siseturuga ja hindamise õiguslik alus**

(105) ELi toimimise lepingus on sätestatud tingimused, mille korral abi võib kuulutada siseturuga kokkusobivaks. ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c järgi võib komisjon riigiabi lubada, kui seda antakse teatava majandussektori arengu soodustamiseks ja kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega. Kõnealuse riigiabi iseloomu arvestades uurib komisjon, kas riigiabi on päästmis- ja ümberkorraldamissuuniste sätete kohaselt siseturuga kokkusobiv, võttes nõuetekohaselt arvesse Euratomi asutamislepingut.

([26]) *Allikas:* https://www.orano.group/docs/default-source/orano-doc/groupe/publications-reference/rapport_tsn_malvesi_2018.pdf, lk 13, vaadatud 23. septembril 2019. aastal.

(106) Kolmanda ümberkorralduskava toetuseks antava ümberkorraldusabi kokkusobivuse hindamisel tuleb kindlaks teha, kas menetluses kogutud teave hajutab menetluse algatamise otsuses väljendatud kahtlused. Selles osas järgib hindamine kolme põhilist otsuses väljendatud kahtlust, mis puudutavad kolmandas ümberkorralduskavas kirjeldatud ümberkorraldusmeetmete kokkusobivust siseturuga, milleks on i) reaalse ja tegeliku riigiabist vaba oma panuse olemasolu toetusesaajal, ii) pikaajalise elujõulisuse taastamine ja iii) arvestatavate kompensatsioonimeetmete puudumine.

4.3.1. *CNU rahastamiskõlblikkus päästmis- ja ümberkorraldamissuuniste alusel ümberkorraldusabi saamiseks*

(107) Siseturuga kokkusobivat päästmis- või ümberkorraldusabi on võimalik saada vaid päästmis- ja ümberkorraldusabi käsitlevate suuniste punktis 20 määratletud raskustes oleval ettevõtjal, mis ei tegutse terase- või söesektoris, nagu on määratletud suuniste punktides 15 ja 16.

(108) Nagu päästmisabi- ja menetluse algatamise otsuses märgitud, vastas CNU päästmis- ja ümberkorraldamissuuniste punktis 20 sätestatud raskustes oleva ettevõtja kriteeriumile (vt päästmisabiotsuse põhjendus 33) ([27]) ega ole tegev söe-, terase- või pangandussektoris, mis tähendab, et ta võib ümberkorraldusabi saada.

4.3.2. *Reaalse ja tegeliku ning riigiabi mittesisaldava CNU oma panuse olemasolu*

(109) Päästmis- ja ümberkorraldamissuuniste punkti 62 kohaselt peab märkimisväärne panus ümberkorraldamiskuludesse tulema abisaaja, selle osanike või võlausaldajate või seda hõlmava kontserni omavahenditest või uutelt investoritelt. Selleks et oma panust peetaks piisavaks nii suure ettevõtte nagu CNU puhul, peab ta punkti 64 kohaselt moodustama vähemalt 50 % ümberkorraldamiskuludest.

(110) Peale selle on päästmis- ja ümberkorraldamissuuniste punkti 63 kohaselt oluline see, et panus oleks reaalne, võimalikult suur, ei sisaldaks riigiabi ja jätaks välja tulevase eeldatava kasumi.

(111) Selle päästmis- ja ümberkorraldamissuuniste kokkusobivuse väga olulise kriteeriumi aluseks on asjaolu, et päästmis- ja ümberkorraldusabi kuulub kõige kahjustavamat liiki riigiabi hulka. Raskustesse sattunud ettevõtjate toetamine häirib normaalset turudünaamikat, mis sunniks vähem efektiivseid ettevõtjaid oma tegevuse lõpetama. Sellisena hinnatakse märkimisväärset oma panust kui märki sellest, et turud usuvad elujõulisuse taastamise teostatavusse ja toetavad aktiivselt ümberkorralduskava.

(112) Kolmandas ümberkorralduskavas nägi Rumeenia oma panuse suuruseks ette 178,1 miljonit Rumeenia leud (37,6 miljonit eurot), mis väidetavalt moodustab 50 % ümberkorraldamise kogukuludest (vt jagu 3.3.1). Tuluallikad on lepingud, mis sõlmitakse: i) SNNiga UO_2 tarnimiseks, ii) SNNiga jäätmete töötlemiseks, iii) ANRSPSiga, iv) CONVERSMINiga ja v) teiste väiksemate tuluallikatega (vt tabel 4).

(113) Omapanuse hindamisel sellest küljest, kas oma panus ei sisalda riigiabi, jäi komisjonile silma, et ei panusta ega osale ükski turuinvestor või kommertspank, mis oleksid olnud valmis võtma riski eelrahastada müüki SNNile või andma turupõhist laenu või süstima värsket kapitali ümberkorralduskulude osaliseks katmiseks. Komisjon märgib, et kõik väljapakutud oma panuse allikad koosnevad hoopis tuludest, mida saadakse kas riigiasutuste või riigi omanduses olevate ettevõtetega sõlmitud lepingute alusel.

(114) Rumeenia ei esitanud ühtegi tõendavat dokumenti ega tõendit, et lepingud, mida CNU-l on kavas sõlmida ANRSPSiga, mis on riigiasutus, ja nendes sisalduvad hinnad vastaksid turutingimustele, mis võiks menetluse algatamise otsuses väljatoodud kahtlused hajutada (põhjendus 51). Sama kehtib ka CONVERSMINi lepingute kohta: Rumeenia esitas andmed varasemate ja kehtivate lepingute kohta, aga ei näita, et need lepingud ja lepingutest saadav tulu ei sisalda riigiabi, tõendades, et hind vastab turuhinnale.

(115) Veelgi rohkem jäi silma, et CNU peamiseks tuluallikaks (umbes 80 %) ümberkorralduskulude katmisel on Rumeenia väitel UO_2 lepingud, mis sõlmitakse CNU ja SNNi vahel, et rakendada uut vastuvõetud seadust nr 193/2018 ja sellega kaasnevat valitsuse otsust (nagu on kirjeldatud põhjenduses (53)). Seepärast hindab komisjon kõigepealt seda, kas neid tulusid – eelkõige SNNilt saadavaid müügitulusid – saab pidada tuludeks, mis ei sisalda riigiabi. Selleks järgib komisjon samu põhimõtteid ja kriteeriume kui jaos 4.1 kirjeldatud analüüsi puhul.

([27]) Raamatupidamisarvestuse kohaselt oli CNU-l 31. detsembri 2015. aasta seisuga negatiivne omakapital ja Rumeenia seaduste kohaselt vastas ta kriteeriumitele, mille alusel saab võlausaldajate palvel tema suhtes maksejõuetusmenetlust kohaldada.

4.3.2.1. SNNilt UO_2 tarnete eest saadavate CNU tulude hindamine

(116) UO_2 müügist SNNile saadavate CNU tulude analüüs siin jaos on esitatud ainult selleks, et kontrollida, kas peetakse kinni päästmis- ja ümberkorraldussuuniste punktist 63, mille kohaselt nõutakse, et toetusesaaja panus ümberkorralduskuludesse ei tohi sisaldada riigiabi.

(117) Põhjenduses (12) toodud selgituste kohaselt kuulub energeetikaministeeriumi kaudu Rumeenia riigile 82,5 % SNNi aktsiatest. Sellest järeldub, et enamik vahenditest, mida SNN kannab CNU-le üle maksete tegemiseks lepingute alusel, mis jäävad uue ainuõigust andva seaduse raamistikku, tulenevad riigi vahenditest ja et SNNi vahendid on Rumeenia riigi kontrolli all.

(118) Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt riigi võime kontrollida meetme andmisega seotud avalik-õiguslikku äriühingut ei ole piisav, et selle põhjal automaatselt eeldada, et selle tegevus ja ärilised otsused on riigiga seostatavad. Euroopa Liidu Kohus (edaspidi „Euroopa Kohus“) on selgitanud, et avalik-õigusliku äriühingu vahendeid saab pidada riigi ressurssideks ja neid puudutavat tegevust saab pidada riigiga seostatavaks juhul, kui riigil on oma valitseva mõju rakendamise teel sellise ettevõtja puhul võimalik suunata tema vahendite kasutamist ([28]). Euroopa Kohus esitas seostatavuse tuvastamise näitajad, mis muu hulgas hõlmavad riigiasutuste kontrolli intensiivsust ettevõtte juhtimises või mistahes muid faktoreid, mis osutavad riigiasutuste osalusele meetme vastuvõtmisel.

(119) Eelkõige märgib komisjon, et seadus nr 193/2018, mis sunnib SNNi ostma CNU käest, on parlamendis vastu võetud (vt põhjendus (53)). Selle seaduse tõttu on SNN kohustatud UO_2 CNU-lt ostma hinnaga, mis põhineb CNU tegelikel rafineerimiskuludel, olenemata sellest, kas selline tehing on SNNi jaoks kasumlik, eriti võrreldes alternatiivsete UO_2 tarnijatega, nagu näiteks Kanada Camecoga. See näitab selgelt, et SNNi ja CNU vahel kõnealuse seaduse kohaselt sõlmitud tarnelepingud ei tulene SNNi turupõhistest sõltumatutest ärilistest otsustest, vaid tulenevad Rumeenia riigi seadusandliku pädevuse rakendamisest. See tähendab, et just Rumeenia riik avaldab lõpuks otsustavat mõju SNNi otsusele sõlmida UO_2 ostu leping CNUga ja seda kõnealuse lepingu tingimustel (eriti mis puudutab hinda).

(120) Sarnastel asjaoludel leidis komisjon, et riigiasutuste ajendatud pikaajalised lepingud, mis olid seotud elektri ostmisega Rumeenia riigi kontrolli all oleva (80 % osalus) avalik-õigusliku äriühingu Hidroelectrica poolt teistelt avalik-õiguslikelt äriühingutelt S.C. Termoelectrica S.A ja S.C Electrocentrale Deva S.A, kujutasid endast riigi vahendeid ja olid riigiga seostatavad ([29]). Käesoleval juhul on seostatavus riigiga veelgi ilmselgem ja otseselt tuvastatav, arvestades seda, et iga UO_2 alternatiivne tarne – välja arvatud juhtudel, kui CNU ei ole suuteline tarnima – rikuks Rumeenia õigusest otseselt tulenevat seadust nr 193/2018, millega riik kehtestas SNNi ja CNU vahelised lepingulised suhted.

(121) Komisjon märgib samuti, et seda järeldust kinnitab riigi rolli olulisus SNNi üldjuhtimises (vt põhjendus (12)), mis tagab, et SNNi otsuseid tegevad organid viivad ellu SNNi seadusest tulenevate kohustuste täitmist: SNNi juhatuse ([30]) seitse liiget nimetab tõesti ametisse aktsionäride üldkoosolek, kus riigil on osalusest tulenevalt enamus. Direktorite nõukogu vastutab eelkõige SNNi juhatajate ametisse määramise ja tagasikutsumise eest ning teeb nende tegevuse üle järelevalvet.

(122) Seepärast järeldab komisjon, et otsesed tõendid viitavad sellele, et asjaomaste lepingute sõlmimine ja nende rakendamine on seostatav Rumeenia riigiga. Pealegi sellest, et nende lepingute sõlmimine ja täitmine hõlmab riigi kontrollitava ostja SNNi vahendite ülekandmist (maksetena CNU-le), järeldab komisjon, et kavandatav uus meede hõlmab riigi ressursse (vt põhjendused (116) ja (118)).

([28]) Vt otsus kohtuasjas C-482/99, Prantsuse Vabariik *vs.* komisjon (Stardust Marine), ECLI:EU:C:2002:294.

([29]) Vt komisjoni 20. aprilli 2015. aasta otsus kokkusobimatu abi kohta soodustariifide kehtestamisel Hidroelectrica S.A. ja soojuselektri müüjate vahelistes lepingutes (SA.33 475 (2012/C)), põhjendused 12 ja 92–100 (ELT L 275, 20.10.2015, lk 46). Selle juhtumi puhul põhinesid müügihinnad energiasektorit reguleeriva asutuse kehtestatud kuludel ja lepingud lubasid müüjatel, kes ei suutnud turuhinnaga müües ostjaid leida, müüa osa oma toodangust Hidroelectricale turuhinnast palju kõrgemate hindadega.

([30]) Vt: SNNi hiljutine aruanne nende veebisaidil osas „Aastaaruanded“: 2016. aasta aastaaruanne, mis on avaldatud 30. juulil 2019. aastal, lk 88–96, http://www.nuclearelectrica.ro/wp-sisaldus/uploads/2018/01/Raport-Anual-CA-2016-Final-ENGLEZA1.pdf.

(123) Seadus nr 193/2018 puudutas ainult CNUd ega ole kohaldatav teiste ettevõtete suhtes, mis CNUga uraani töötlemise tarnetes konkureerivad või konkureerimist kavandavad. Nagu Euroopa Kohus on märkinud, kui kõne all on üksikabi, siis piisab põhimõtteliselt majandusliku eelise tuvastamisest, et kinnitada eeldust, et tegemist on valikulise meetmega ([31]). Seadus nr 193/2018 ja selle rakendamisega CNU-le tekkivad tulud on seega selgelt valikulised.

(124) Eelise kohta märgib komisjon, et seadusega nr 193/2018 ja sellega kaasneva valitsuse otsusega loodud regulatiivne raamistik annab CNU-le kindluse, et ta saab oma UO_2 toodangut SNNile müüa hinnaga, mis katab tema kulude osa ja tagab kasumi. Sellist kindlust ei pakuta turul ühelegi teisele ettevõtjale. Riigipoolse sekkumiseta puuduks CNU-l kindlus, et ta suudab oma toodangut müüa, nagu varasemalt juhtus, kui SNN korraldas oma UO_2 tarnelepingutele hankemenetluse. Seda kinnitab tabel 1, mis näitab, et pakkumismenetluse kasutuselevõtmisest alates on CNU pakutud hinnad olnud alati märkimisväärselt kõrgemad kui Cameco omad. Seepärast leiab komisjon, et seadus nr 193/2018 ja selle rakendamisega CNU-le tekkivad tulud annavad CNU-le eelise.

(125) Ülaltoodut arvestades järeldab komisjon, et UO_2 ostmise eest SNNilt saadavad tulud ei ole ilma riigiabita ning seetõttu ei kujuta endast päästmis-ja ümberkorraldussuuniste punktile 63 vastavat arvesse minevat oma panust ümberkorralduskuludesse.

(126) Seejärel hindas komisjon, milline oleks CNU oma panuse suurus, kui kõik muud näitajad jääksid samaks, aga SNNilt töötlemise eest saadavaid tulusid ei oleks enam arvesse võetud. Tegevusliku rahavoo tulemused on esitatud tabelis 6 ([32]).

Tabel 6

CNU tegelikud ja kavandatavad finantstulemused

Miljonites Rumeenia leudes	2017	2018	2019 (prognoos)	2020 (prognoos)	2021 (prognoos)	2022 (prognoos)	2023 (prognoos)
Käive	84,1	37,8	12,9	15,4	16,5	16,9	17,4
(kogukulud)	66,0	44,0	2,7	3,2	3,1	2,8	3,0
Tegevuslik rahavoog kokku	18,1	-6,2	10,1	12,2	13,4	14,1	14,4
(amortisatsioon)		14,6	11,3	11,3	11,3	11,3	11,3
(maksud – eeldatav 16 % maksumäär Rumeenia esitatud teabe põhjal)		0,0	0,0	0,2	0,3	0,5	0,5
Puhaskasum		puudub	-1,2	0,8	1,7	2,4	2,6
Korrigeeritud omakapital		115,2 (-[33])	114,1	114,8	116,6	119,0	121,6
Omakapitali tasuvus ([34])		puudub	-1,0 %	0,7 %	1,5 %	2,0 %	2,2 %

([31]) Vt kohtuotsus, 4. juuni 2015, komisjon *vs.* MOL, C-15/14 P, EU:C:2015:362, punkt 60.

([32]) Selleks et tegevuslikud rahavood ümber arvutada, on võetud aluseks mitu Rumeenia esitatud tulude ja kulude eeldust (tabel 4). Esiteks on tulude puhul võetud aluseks eeldus, et CNU ei saaks SNNiga sõlmitud UO_2 lepingust tulenevat tulu aastast 2019; 2017. ja 2018. aasta tulud eelnesid seadusele nr 193/2018. Teiseks eeldatakse arvutustes konservatiivselt, et 2019. aastast tekib CNU-l vaid teatud protsent Feldioara tehasega seotud kuludest, mis vastab jäätmelepingust saadavate tulude protsendile võrreldes kogutuludega, mida saadi jäätmete ja UO_2 lepingust SNNiga. Olemasoleva Crucea-Botuşana kaevanduse tegevuskulud jäetakse samuti 2019. aastast välja, arvestades, et suurt osa nendest kuludest CNU-l ei teki, kui ta ei pea SNNile UO_2 tarnimiseks U_3O_8 tootma. Selle tulemusena on need tegevusest tulenevad rahavood maksimaalsed, kui puudub UO2 leping SNNiga ning aluseks on võetud konservatiivsed eeldused tulude vähenemise ja kulude vähenemise kohta: kulude vähenemine võib olla väiksem, kui CNU jätkab U_3O_8 tootmist näiteks sisemiste varude loomiseks, kuigi UO_2 lepingut SNNiga enam ei ole.

([33]) Rumeenia ametiasutuste esitatud teabe põhjal („aktsiakapital" 41,3 miljonit Rumeenia leud ja „muud reservid" 73,9 miljonit Rumeenia leud).

([34]) Omakapitali tasuvuse, kasutatud kapitali tasuvuse ja varade tootluse arvutamisel kasutati sama metoodikat, mida Rumeenia ametiasutused kasutasid 2018. aasta majandusaasta puhul nende 19. aprillil 2019. aastal esitatud teabes (lisa 14), jagades puhaskasumi „muude reservide" ja „aktsiakapitali" summaga. Ümberkorraldusperioodi iga aasta korrigeeritud omakapitali arvutamisel võeti arvesse kumulatiivne kasum.

Kasutatud kapitali tasuvus		puudub	-0,8 %	0,4 %	1,3 %	0,7 %	0,9 %
Varade tootlus		puudub	-0,3 %	0,2 %	0,4 %	0,4 %	0,6 %

Allikas: komisjoni arvutused, mis põhinevad kolmanda ümberkorralduskava andmetel.

(127) Nende arvutuste põhjal ning kasutades Rumeenia kombel põhitegevuse rahavoo summat aastateks 2017–2023, on maksimaalne summa, mis ei sisalda riigiabi, mida CNU saaks kavasse panustada, 76,2 miljonit Rumeenia leud (16,1 miljonit eurot). See summa on vaid 21,4 % kavandatavast ümberkorralduskulust summas 365 miljonit Rumeenia leud (77 miljonit eurot). See on nõutavast minimaalselt 50 % oma panuse tasemest tunduvalt väiksem. Selles osas – isegi kui üksnes teoreetiliselt eeldada, et CNU oleks ikkagi suuteline SNNile müüma, kui ta viiks hinnad turuhindadega kooskõlla – oleksid CNU tegevustulud tingimata hüpoteetilised ning ei oleks piisavalt stabiilsed ja prognoositavad, et olla reaalseks ja tegelikuks ümberkorralduskava oma panuse allikaks. Seega jäävad alles sellesisulised kahtlused, mis komisjon menetluse algatamise otsuses esitas.

(128) Komisjoni otsuste tegemise praktikast päästmis- ja ümberkorraldussuuniste rakendamisel nähtub, et erinevate asjassepuutuvate toetusesaajate omapanus, mis ei sisaldanud riigiabi, oli kuni 73 % ([35]) ümberkorralduskuludest ja mitte väiksem kui 44 % ([36]) ümberkorralduskuludest (ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti a kohaselt võib päästmis- ja ümberkorraldussuuniste punkti 98 alusel väiksemat kui 50 % oma panust heaks kiita abi saavas piirkonnas). Komisjon soovib samuti rõhutada, et tuumatööstuse strateegiline iseloom ei olnud põhjus, miks oma panuse nõudeid oleks leebemaks muudetud Areva puhul, mis on CNU potentsiaalne konkurent, mille oma panus oli üle 50 % ([37]). Käesoleval juhul ei näe komisjon seega ühtegi mõjuvat põhjust, miks eeskirjadest ja enda otsuse tegemise praktikast ümberkorralduskulude oma panuse miinimumsuuruse küsimuses kõrvale kalduda.

(129) Pealegi ei toonud Rumeenia ühtegi põhjendust vastuseks komisjoni menetluse algatamise otsuses esitatud küsimusele (vt põhjendus 50), miks on Rumeenia jätnud tulevase kasumi tegeliku oma panuse allikaks, kuigi päästmis- ja ümberkorraldussuuniste punktis 63 on sätestatud, et tulevane oodatav kasum (nt rahavood) on välistatud.

(130) Rumeenia ei ole näidanud, et teised CNU tulud, mida ei saada SNNi UO_2 tarnelepingu alusel, on reaalsed ja tegelikud ega sisalda riigiabi ning pealegi moodustavad need tulud heal juhul vaid kuni 21,4 % oma panusest (vt põhjendus (127)) ja on suuresti ebapiisavad, et täita päästmis- ja ümberkorraldussuunistes sätestatud nõuded oma panuse kohta. Seepärast ei pea komisjon tegema järeldusi, kas need teised Rumeenia esitatud oma panuse allikad on tegelikud ja reaalsed ega sisalda riigiabi.

4.3.3. *Ümberkorralduskava ja pikaajalise elujõulisuse taastamine*

(131) Päästmis- ja ümberkorraldussuuniste punkti 45 kohaselt nõuab komisjon ümberkorraldusabi puhul, et asjaomane liikmesriik esitaks abisaaja pikaajalise elujõulisuse taastamiseks realistliku, ühtse ja laiaulatusliku ümberkorralduskava. Ümberkorralduskava peab võimaldama taastada ettevõtja pikaajalise elujõulisuse mõistliku aja jooksul, lähtudes realistlikest eeldustest tulevaste tegutsemistingimuste kohta, mis peaksid välistama igasuguse edasise riigiabi, mida ümberkorraldamiskava ei hõlma. Päästmis- ja ümberkorraldussuuniste punkti 48 kohaselt peavad ümberkorralduskavas olema välja toodud toetusesaaja raskuste põhjused ja toetusesaaja oma nõrkused ning visandatud see, kuidas kavandatud ümberkorraldusmeetmed toetusesaaja probleemid lahendavad. Punkti 50 kohaselt tuleks kavandatava ümberkorraldamise oodatavad tulemused esitada nii lähte- kui ka pessimistliku (või halvima) stsenaariumina. Päästmis- ja ümberkorraldussuuniste punkti 52 kohaselt saavutatakse pikaajaline elujõulisus siis, kui ettevõte on suuteline tagama omakapitali piisava prognoositud tasuvuse pärast kõikide kulude (sh amortisatsiooni- ja finantseerimiskulude) kandmist.

([35]) Komisjoni 25. juuni 2018. aasta otsus SA.49214 (2017/N) – *Ümberkorraldusabi andmine Semenarna Ljubljana d.o.o-le* (ELT C 339, 21.9.2018, lk 1).

([36]) Komisjoni 12. mai 2016. aasta otsus SA.40419 (2015/NN) – *Ümberkorraldusabi andmine Polzela d.d-le* (ELT C 258, 15.7.2016, lk 1).

([37]) Vt komisjoni 10. jaanuari 2017. aasta otsus SA 44727 (2016/C) – *Ümberkorraldusabi andmine Arevale* (ELT L 155, 17.6.2017, lk 23).

(132) Selle päästmis- ja ümberkorraldussuuniste peamise tingimuse eesmärk on eelkõige vältida pikema perioodi vältel konkurentsi kahjustamist mittekasumliku korduva riigi raha süstimisega raskustes olevatesse ettevõtetesse, mis ei suuda tulevikus naasta jätkusuutliku ja elujõulise rahalise elujõulisuse juurde mõistliku aja jooksul. Selle kohta märgib komisjon, et tuumatööstuse strateegiline iseloom ei olnud teise juhtumi puhul, mis sama tööstusharu puudutas, ([38]) põhjus, miks leevendada nõudmisi ümberkorralduskava põhjalikkuse ja töökindluse osas ja rakendamisjärgse pikaajalise elujõulisuse taastumise tõenäosuse osas.

4.3.3.1. Ümberkorralduskava puudujäägid

(133) Menetluse algatamise otsuse põhjendustes 54–61 esitati kahtlusi, kas CNU suudaks ilma pideva abita (tegevustoetuseta) muutuda elujõuliseks ja kas kavandatav uus kaevandus oleks realistlike eelduste kohaselt kasumlik. Vastuseks väidab Rumeenia, et arvestades finantsprognoose, mis näitavad, et keskmiselt on aastatel 2018–2023 omakapitali tasuvus 14 % (11,4 % 2023. aastal) ja kasutatud kapitali tasuvus 12,9 % (13,6 % 2023. aastal), muutub CNU pikaajaliselt elujõuliseks. Põhjendustes esitatud järgnevatel põhjustel leiab komisjon siiski, et CNU pikaajaline elujõulisus ei ole tõendatud.

(134) Komisjon märgib, et Rumeenia oma märkustes ei selgitanud, miks tema rahavoo prognoosid ei tundu hõlmavat uue kavandatava Tulgheș-Grințieș kaevandusega kaasnevaid tegevuskulusid ega investeerimiskulusid.

(135) Komisjon märgib samuti, et Rumeenia esitatud teabe põhjal (vt tabel 1) olid CNU kuue kuu hinnad 120 t_U UO_2 partii tarnimise eest SNNile 2015. aasta detsembrist kuni 2018. aasta augustini 39–99 % kõrgemad kui Cameco pakutud hinnad. Kolmandas ümberkorralduskavas ei esitanud Rumeenia üksikasjalikku kvantifitseeritud selgitust selle kohta, kuidas CNU tootmisprotsessid (nii kaevandamise kui ka töötlemise/rafineerimise puhul) muutuksid Camecoga võrreldes konkurentsivõimeliseks, tagades sellega ümberkorraldusperioodi lõpuks pikaajalise elujõulisuse taastumise, ilma et oleks vaja täiendavat riigiabi.

(136) Samuti märgib komisjon, et kolmandas ümberkorralduskavas esitatud CNU tegevuskulud jäävad alates 2020. aastast vahemikku 50–70 miljonit Rumeenia leud (10,5–14,8 miljonit eurot) aastas. See summa on ligikaudu võrdne kolmandikuga Rumeenia esitatud esimeses ümberkorralduskavas ettenähtud aastakuludest 2023. aastal (196,8 miljonit Rumeenia leud) (41,5 miljonit eurot) (vt tabel 1). Rumeenia ametiasutused ei esitanud ühtegi selget ega veenvat põhjendust, miks on nende kahe kava vahel tegevuskulud nii märkimisväärselt vähenenud: eelkõige arvestades seda, et mõlemas kavas on Crucea 2023. aastaks täielikult ammendunud; selle põhjal ei tundu, et selle kaevanduse sulgemine oleks põhjus, miks tegevuskulud on kahes ülaltoodud ümberkorralduskavas nii erinevad. Seega ei ole leidnud kinnitust, et tegevuskulusid puudutavad eeldused on usaldusväärsed.

(137) Pealegi ei selgitanud Rumeenia üldse, millised on ümberkorralduskavas 2021. aastast alates tulude prognoosides aluseks võetud eeldused, nagu näiteks, milline on ettevõtte sees toodetud ja imporditud U_3O_8 eeldatav osakaal Feldioara tehases. Lisaks ei esitanud Rumeenia ametiasutused päästmis- ja ümberkorraldussuuniste punktis 50 ette nähtud halvimat võimalikku stsenaariumit üksikasjaliku hinnanguga ettevõtte elujõulisuse taastamise kohta pessimistlike eelduste korral. Rumeenia ametiasutused arvutasid lihtsalt oma panuseks peetava kumulatiivse põhitegevuse rahavoo summa juhul, kui tegevuskulud (või alternatiivselt investeerimiskulud) oleksid 25 % suuremad, ilma sellise eelduse põhjendust välja toomata või selle mõju CNU finantsaruannetele üksikasjalikult hindamata.

(138) Lisaks ei esitanud Rumeenia tõendeid uue kaevanduse kasumlikkuse kohta, mida menetluse algatamise otsuses sõnaselgelt nõuti. Rumeenia konsultatsioonifirmalt (Cepromin Deva) tellitud teostatavusuuring peaks valmima 2019. aasta novembris. Seepärast märgib komisjon, et 2011. aasta uraanikaevanduse uuring (vt põhjendus (72)), mida Rumeenia ei suutnud kahjuks esitada isegi kujul, millest on võimalikud riigi julgeolekut puudutavad osad välja jäetud, on igal juhul aegunud ja ebapiisav selleks, et teha kindlaks uue kaevanduse kasumlikkus. Eelkõige ei lükanud Rumeenia ümber komisjoni menetluse algatamise otsuses tehtud märkust, et kaevanduse kavandatav tootmiskulu on

([38]) Vt joonealune märkus 42.

U_3O_8 rahvusvahelisest turuhinnast palju suurem (vt põhjendus (39)). Sama erialase allika põhjal nendib komisjon, et uraani hinnad jäävad madalaks (umbes 25 USA dollarit (22,6 eurot) U_3O_8 naela kohta), ([39]) mis on palju madalam kui tootmiskulu, mille Rumeenia esialgses ümberkorralduskavas ette nägi […] USA dollarit ([…] eurot) U_3O_8 naela kohta. Rumeenia selgitas, et tema uue kaevanduse tootmiskulud võivad olla väiksemad kui esialgu 2011. aasta plaanis kavandatud, sest esimeses etapis hakatakse kaevandama vaid maapealseid reserve, aga ei suutnud selgitada, kuidas need suhestuvad kehtivate ja prognoositavate turuhindadega. Pealegi kolmandas ümberkorralduskavas Crucea-Botușana kaevanduse sulgemise kulude katmiseks ette nähtud uus toetus (vt põhjendus (57)) näitab, et CNU ei ole kogunud reserve selle kaevanduse keskkonna taastamiseks. Uue kaevanduse uuringu puudumisel ei ole võimalik kontrollida, kas need kulud on uue kaevanduse puhul õigesti arvesse võetud. Sama kehtib uue kaevanduse kasutamise kõigi teiste tulevaste kulude kohta. Seepärast leiab komisjon, et menetluse algatamise otsuses tõstatatud uut kaevandust puudutavad kahtlused ei ole kõrvaldatud.

4.3.3.2. Kahtlused pikaajalise elujõulisuse taastamise kohta

(139) Komisjon on arvamusel, et Rumeenia ametiasutuste esitatud arvutused ei näita CNU pikaajalise elujõulisuse taastumist, kuna need põhinevad valel eeldusel, et CNU annab rahuldava panuse oma tegevuse ümberkorraldamisse. Nagu on selgitatud eespool, on komisjon tõesti arvamusel, et ainuõiguse alusel SNNile tarnitud UO_2-st saadavad tulud ei ole riigiabivabad (vt põhjendus (125)). Järelikult ei ole ilma jätkuva riigiabita võimalik pikaajalist elujõulisust taastada, kuna ainuõiguse alusel SNNile tehtavad tarned ei ole ajas piiratud ja moodustavad eeldatavalt põhiosa CNU tuludest ümberkorraldusperioodi ajal. Tegelikkuses suudaks CNU, nagu näitab tabel 5, Rumeenia kolmanda ümberkorralduskava puudustest hoolimata ilma selle tuluallikata saavutada kõige rohkem 2,2 % omakapitali tasuvuse ja 0,9 % kasutatud kapitali tasuvuse 2023. aastal. See 2,2 % tasuvus on palju väiksem kui praegune 10-aastase tähtajaga Rumeenia riigivõlakirjade 5,0 % turumäär; see 2,2 % tasuvus on ka tunduvalt väiksem kui 7,5–8,5 % kasutatud kapitali tasuvus, mida Rumeenia peab Paks II otsust vaadates selles tööstusharus piisavaks kapitali tasuvuseks (vt põhjendus (65)). Rumeenia esitatud kasutatud kapitali tasuvuse võrdlusalus on seotud tuumaelektrijaama ehitamise ja käitamisega, mille riskid, kulud ja tasud erinevad tuumkütuse tarnija omadest. CNU äritegevus hõlmab kaevandamise osa, mida mõjutab kollase koogi hinna areng, ja uraandioksiidiks muundamise osa. CNU kasutatud kapitali tasuvuse minimaalne eesmärk võiks jääda umbes 7–8,4 % vahemikku, mis on juhtumisi Rumeenia märkustes esitatuga samas suurusjärgus, ning võiks seega võrdluseks sobida ([40]). Igal juhul jäävad 2023. aastal ümberkorraldusperioodi lõpul CNU prognoositavad omakapitali tasuvus ja kasutatud kapitali tasuvus suuresti väiksemaks kui Rumeenia 5 % laenukasutuse kulutused, kui jätta välja need tulud, mis ei ole ilma riigiabita. Seega ei saa CNU pikaajalise elujõulisuse taastumist ilma lisaabi andmiseta pidada võimalikuks.

(140) Komisjon hindas täiendavalt, kas tema järeldus pikaajalise elujõulisuse kohta muutuks, kui ainuõigust andva lepingu puudumisel tugineksid eeldatavad tulud turuhindadega müügile. Kui CNU peaks müüma tooteid turuhinnaga ja saama UO_2 tootmisest tulu, siis ei võimaldaks saadud tulu siiski pikaajalist elujõulisust taastada.

(141) Rumeenia märkuste kohaselt on UO_2 müügihind praegu 380 Rumeenia leud kilogramm (80 eurot kilogramm) (Cameco pakkumus 2018. aasta juulis) ja U_3O_8 turuhind on varasema kuuekuulise keskmise põhjal 31,7 USA dollarit nael (350,4 Rumeenia leud U_3O_8 $_{\text{kilogrammi}}$ U kohta). Järelikult oleks ostja turul valmis imporditud U_3O_8 põhineva UO_2 eest CNU-le maksma UO_2 turuhinda (380,4 Rumeenia leud kilogrammi U kohta), millest on maha arvestatud U_3O_8 turuhind (350,4 Rumeenia leud kilogrammi U kohta), mis teeb kokku umbes 30 Rumeenia leud kilogrammi U kohta. Turuhinnaga müügil saadavad tulud ei ole kaugeltki mitte piisavad, et katta CNU U_3O_8 UO_2 töötlemise kulud ([…] Rumeenia leud kilogramm, s.h 5 % kasumimarginaal). Imporditud U_3O_8 põhineva UO_2 kõrgem hind osutub tõesti konkurentsivõimetuks.

([39]) 20. juuli 2019. aasta andmed: http://www.uxc.com.

([40]) 2018. aastal oli Orano kapitali kaalutud maksujärgne kulu uraanikaevanduses 7,65–11,6 % ning järgnevas rafineerimis- ja töötlemisetapis 6,7 %. CNU kaevandamis- ning rafineerimis- ja töötlemiskulude suhteline osakaal oli 2019. aastal vastavalt 34 % ja 66 % (vt tabel 5), mille põhjal on kokkuvõtvalt kapitali kaalutud maksujärgne kulu 7–8,4 %, kui võtta CNU kasutatud kapitali tasuvuse aluseks Orano kapitalikulu. See on konservatiivne prognoos. Kasutatud kapitali tasuvuse miinimumeesmärk peaks olema suurem kui kapitali kaalutud maksujärgne hind, kuna vastuvõetav tasu peab alati katma laenukasutuse kulutused ja asjakohase tasu aktsionäridele. Orano konsolideeritud aastaaruanne (31.12.2018), lk 46: https://www.orano.group/docs/default-source/orano-doc/finance/publications-financieres-et-reglementees/2018/resultats-annuels-2018/orano_comptes.

(142) Samamoodi ei suudaks CNU Rumeenia esitatud teabe põhjal taastada pikaajalist elujõulisust, kui SNN maksaks talle CNUs kaevandatud kollasest koogist toodetud UO_2 eest turuhinda (380,4 Rumeenia leud kilogrammi U kohta): Rumeenia märkis, et Crucea-Botușana kaevandust ([41]) kasutades on CNU integreeritud tootmiskulud umbes […] Rumeenia leud kilogrammi U kohta, mis on palju suuremad kui Cameco esitatud UO_2 hind. Seega oleks suur osa ettevõtte uuest kavandatavast kaevandusest pärit U_3O_8-st toodetud UO_2 eeldatavast müügist (u 80 %) kahjumlik. Sellest lähtudes ei saa Rumeenia esitatud kava põhjal järeldada, et CNU oleks turul turuhindadega müümisel elujõuline.

(143) Komisjon hindas täiendavalt, mis juhtuks, kui CNU müüks SNNile oma uuest kavandatavast kaevandusest pärit kollasest koogist toodetud UO_2 turuhinnaga (380,4 Rumeenia leud kilogrammi U kohta). Rumeenia ametiasutuste esitatud teabe põhjal (tabel 4) oleks sellisel juhul Feldioara tehase kulu vähemalt […] miljonit Rumeenia leud aastas, mis tähendab […] Rumeenia leud kilogrammi U kohta, eeldades väga konservatiivselt, et täisvõimsusel ([…] $tonni_U$ UO_2 aastas) tootmine kulusid ei suurenda. Pärast Feldioara kulude ja tsentraliseeritud funktsioonide kulude (konservatiivselt eeldades, et need on endiselt […] miljonit Rumeenia leud aastas) katmist jääks CNU-le (uue) kaevanduse kulude katmiseks ja uraani kollaseks koogiks töötlemise jaoks maksimaalselt alles […] Rumeenia leud kilogrammi U UO_2 kohta. See varu on kehtivast turuhinnast 350 Rumeenia leud kilogrammi U U_3O_8 kohta tunduvalt väiksem. See on ka väiksem kui Rumeenia esitatud uue Tulgheș-Grințieși kaevanduse tootmiskulu […] Rumeenia leud kilogrammi U kohta ([42]).

(144) Tabel 7 näitab, et CNU ei suuda pikaajalist elujõulisust taastada, müües teavitatud ümberkorralduskava alusel UO_2 turuhinnaga isegi (optimistliku) eelduse kohaselt, et uue kaevanduse tootmiskulud (s.h tulevaste keskkonnakohustuste nõuetekohane arvestamine) on võrdsed kollase koogi kehtiva turuhinnaga (st 350 Rumeenia leud kilogrammi U U_3O_8 kohta). Tegelikult on UO_2 turuhindadega müügist saadav tulu CNU tootmiskuludest väiksem. Seetõttu oleksid omakapitali tasuvus, varade tootlus ja kasutatud kapitali tasuvus ümberkorraldusperioodi lõpul kõik negatiivsed. Sellest lähtudes ei saa Rumeenia esitatud kolmanda ümberkorralduskava põhjal järeldada, et CNU oleks turul turuhindadega müümisel elujõuline isegi siis, kui tarned tuleksid uuest kaevandusest.

Tabel 7

CNU tegelikud ja kavandatavad finantstulemused (UO_2 müümisel turuhindadega)

Miljonites Rumeenia leudes	2017	2018	2019 (prognoos)	2020 (prognoos)	2021 (prognoos)	2022 (prognoos)	2023 (prognoos)
varasemad tulud	84,1	37,8					
UO_2-ga mitte seotud tulud			12,9	15,4	16,5	16,9	17,4
UO_2-ga seotud tulud			93,12	93,12	93,12	93,12	93,12
Kogukäive	84,1	37,8	106,0	108,5	109,6	110,1	110,5
Feldioara kulud	42,98	28,38	42,53	41,73	40,61	39,27	37,84
Kesksed kulud	7,77	4,29	7,77	7,77	7,77	7,77	7,77
Suceava							
kaevanduskulud (eeldusel, et tootmiskulud ja turuhind on võrdsed)	andmed puuduvad	andmed puuduvad	84	84	84	84	84
Puhaskasum	**andmed puuduvad**	**andmed puuduvad**	**-28,4**	**-25,1**	**-22,8**	**-21,1**	**-19,2**
korrigeeritud omakapital			115,23				
Omakapitali tasuvus ([43])				-25 %	-22 %	-20 %	-18 %

([41]) Teise ümberkorralduskava lisa 11.
([42]) Vt menetluse algatamise otsuse põhjendus 25. Rumeenia ei ole esitanud ühtegi uut põhjendatud kuluprognoosi.
([43]) Arvutatud 115 miljoni Rumeenia leu suuruse korrigeeritud omakapitali põhjal (Rumeenia ametiasutuste poolt kolmandas ümberkorralduskavas 2018. aasta kohta esitatud eeldus); Kasutatud kapitali tasuvus ja varade tootlus on saadud, jagades puhaskasumi samade kategooriate summaga kui tabelis 6.

Kasutatud kapitali tasuvus				-20 %	-12 %	-17 %	-7 %
Varade tootlus				-7 %	-6 %	-5 %	-4 %

Allikas: komisjoni arvutused, mis põhinevad kolmanda ümberkorralduskava andmetel.

4.3.4. *Konkurentsile ja kaubandusele avalduva põhjendamatu negatiivse mõju vältimine*

(145) Päästmis- ja ümberkorralduskava punkti 76 ja järgnevate punktide kohaselt tuleb ümberkorraldusabi andmisel konkurentsi kahjustamise piiramiseks võtta meetmeid, mis nii palju kui võimalik minimeeriksid negatiivset mõju kauplemistingimustele, et positiivsed mõjud oleksid võimalikest negatiivsetest mõjudest suuremad. Eelkõige tuleb silmas pidada, et konkurentsi kahjustamist piiravad meetmed peaksid olema eeskätt struktuursed meetmed, st kindlalt loovutatakse elujõulised tegevused, mitte kahjumlikud tegevused, millest tuleb elujõulisuse säilitamiseks niikuinii loobuda.

(146) Selle tingimuse loogika seisneb selles, et tavapärastel turutingimustel läheks ettevõte ilma abi saamata pankrotti või võetaks üle. See tooks konkurentide jaoks kaasa uusi võimalusi turul ja/või välistegevuse laiendamisel. Seepärast peaks abisaaja abi saamisel need negatiivsed mõjud konkurentsile kuidagi osaliselt kompenseerima. Lisaks nõudele, et abi annaks panuse ühist huvi pakkuva eesmärgi täitmisesse, toimivad kompenseerivad meetmed hoiatusena ettevõtetele ja aitavad ära hoida moraalset ohtu, et ettevõtete aktsionärid pöörduvad riigi poole siis, kui on tekkinud raskused, aga kasumis olles jätavad kõik endale.

(147) Sellega seoses märgib kõigepealt Rumeenia, et esialgse ümberkorralduskavaga võrreldes on kolmandas ümberkorralduskavas CNU-le antavat riigiabi üle 60 % vähendatud, nagu kokkuvõtvalt esitatud põhjendustes (78)–(82). Komisjon märgib, et põhjenduses (125) on kokkuvõtvalt öeldud, et kolmandas ümberkorralduskavas toodud (seaduse nr 193/2018 põhjal sõlmitud) CNU ja SNNi vahelisest UO_2 lepingust saadavaid tulusid summas üle 250 miljoni Rumeenia leu (52,7 miljonit eurot) (Rumeenia hinnangul kogu ümberkorralduse perioodi kohta) ei saa pidada riigiabi mittesisaldavateks tuludeks. Seepärast tuleb see summa lisada 178,3 miljoni Rumeenia leu (37,6 miljonit eurot) suurusele abile, mis teeb abi kogusummaks 428,3 miljonit Rumeenia leud (90,3 miljonit eurot). See summa moodustab 97,2 % Rumeenia poolt esialgses ümberkorralduskavast esitatud abisummast (440,8 miljonit Rumeenia leud või 93,0 miljonit eurot). Seepärast leiab komisjon, et abi osatähtsus ei ole peaaegu muutunud ega ole 60 % vähenenud, nagu Rumeenia väidab.

(148) Rumeenia üksnes kordab juba varem esitatud argumente, mille kohta komisjon on menetluse algatamise otsuses väljendanud kahtlusi (vt põhjendused 62–68). Rumeenia väidab, et struktuursed kompensatsioonimeetmed ei ole ei vajalikud ega võimalikud, sest CNU suurus on tühine ja CANDU-tüüpi reaktorite alternatiivset varustajat ELis ei ole, mis tähendab, et abil puudub mõju konkurentsile. Väidetavalt seaks igasugune loovutamine ümberkorralduskava elujõulisuse ohtu.

(149) Põhjendustes (21)–(23) esitatud teabe põhjal, mida on hinnatud jaos 4.1.4, leiab komisjon, et tegelik ja võimalik konkurents Euroopa ettevõtete poolt kollase koogi tarnimisel on siiski olemas ja võimalik on konkurents ka muundamistegevusel.

(150) Rumeenia väite kohta, et igasugune loovutamine seaks ohtu ümberkorralduskava elujõulisuse, märgib komisjon, et Areva puhul ([44]) võõrandas Areva oma reaktoriäri (New Areva NP) Prantsuse turgu valitsevale energiaettevõttele EDF. See tegevus moodustas kolmandiku Areva varadest ja andis ümberkorralduseelsel ajal üle 50 % käibest ([45]). Komisjon märgib, et Rumeenia ei esitanud ühtegi alternatiivset kava, mis oleks sisaldanud mõne CNU tegevuse võõrandamist, keskendudes CNUs näiteks tegevuse jätkuvuse põhimõttest lähtuva eraldiseisvalt toimiva ettevõttena kaevandussegmendile ja võõrandades töötlemis/rafineerimistegevuse osa.

([44]) Vt joonealune märkus 42.

([45]) Vt joonealuses märkuses 42 osutatud lõpliku otsuse põhjendust 333.

(151) Nagu on näha ülaltoodud põhjendustes (147)–(150), ilmneb, et: i) uraanikaevandamisevaldkonnas toimib tegelik konkurents ja ii) uraani töötlemise-rafineerimise valdkonnas on lisakonkurentsi tekkimise potentsiaal olemas ja iii) Rumeenia ei paku CNU jaoks välja ühtegi struktuurset kompensatsioonimeedet. Sellest lähtudes leiab komisjon, et struktuursete kompensatsioonimeetmete puudumine ei vasta päästmis- ja ümberkorraldussuuniste punktis 76 ja järgnevates punktides kehtestatud konkurentsi kahjustamise piiramise meetmete kriteeriumile.

4.4. **Lõplik järeldus ümberkorraldusabi kokkusobivuse kohta siseturuga**

(152) Päästmisabina antava laenuga seoses kohustus Rumeenia kooskõlas päästmis- ja ümberkorraldusabisuuniste punkti 55 alapunktiga d esitama kuue kuu jooksul alates päästmisabi andmist käsitleva otsuse tegemisest või esimese osa väljamaksmisest (vt päästmisabi andmist käsitleva otsuse põhjendus 42), kas tõendid selle kohta, et laen maksti tagasi, või kehtiva ümberkorralduskava või põhjendatud likvideerimiskava, milles on kindlaks määratud sammud äriühingu CNU likvideerimiseks mõistliku aja jooksul ilma lisaabita. Rumeenia ei täitnud seda kohustust, sest i) päästmisabina antavat laenu ei ole täiel määral tagasi makstud ja ii) Rumeenia ametiasutustele anti teada, et ümberkorralduskavas (mille Rumeenia ametiasutused esitasid 2017. aasta juunis ja mida viimati muudeti 2019. aasta aprillis) ei ole tagatud CNU nõuetekohane oma panus ümberkorralduskavasse ega CNU pikaajalise elujõulisuse saavutamine ilma lisaabita pärast ümberkorraldusperioodi lõppu ega ka asjakohane kompensatsioonimeede.

(153) Ülaltoodu põhjal järeldab komisjon, et i) pikendatud päästmislaenu ümbervormistamine (võlgade kustutamise teel) ümberkorraldusabiks summas 60,4 miljonit Rumeenia leud (12,7 miljonit eurot) ja ii) kolm riigipoolset toetust CNU-le kogusummas 117,9 miljonit Rumeenia leud (24,9 miljonit eurot) ei ole siseturuga kokkusobivad.

5. **EUROOPA AATOMIENERGIAÜHENDUSE ASUTAMISLEPINGU KOHALDAMISALAD**

(154) Komisjon võtab nõuetekohaselt arvesse seda, et CNU on tegev Euratomi asutamislepinguga hõlmatud valdkondades. Euratomi lepinguga asutatakse Euroopa Aatomienergiaühendus ning määratakse kindlaks vajalikud meetmed ja vastutusalad selliste eesmärkide saavutamiseks, nagu seda on tuumaenergia ohutus, energiasõltumatus, energiavarustuse mitmekesisus ja ohutus ([46]).

(155) Euratomi asutamislepingu artikliga 52 asutati Euratomi Tarneagentuur, et kooskõlas artikli 2 punkti d eesmärkidega tagada Euroopa Liidu kasutajatele tummamaterjalide regulaarne ja õiglane tarnimine. Selle ülesande täitmisel lähtub Euratomi Tarneagentuur tarnepoliitikas kõigi kasutajate võrdse juurepääsu põhimõttest maakidele ja tuumkütusele ning Euratomi Tarneagentuuril on optsiooniõigus ühenduses toodetud materjalide suhtes ja samuti ainuõigus sõlmida lepinguid maakide ja tuumkütuse tarnimiseks.

(156) Euratomi asutamislepingu artikli 67 kohaselt „välja arvatud juhtudel, kui käesolevas asutamislepingus on ette nähtud erandid, määratakse hinnad kindlaks pakkumise ja nõudluse tasakaalustamise põhjal, nagu on sätestatud artiklis 60; liikmesriikide eeskirjad ei tohi nende sätetega vastuolus olla“. Euroopa Aatomienergiaühenduse Euratomi Tarneagentuuri määruse artiklis 5bis kehtestatud lihtsustatud korra alusel ([47]) kasutab Euratomi Tarneagentuur oma optsiooniõigust ja õigust sõlmida lepinguid kolmepoolse lepingu vormis tootja, Euratomi Tarneagentuuri ja kasutaja vahel.

(157) Kõnealuse juhtumi puhul, nagu on märgitud põhjenduses (156), on Euratomi Tarneagentuur kõigi CNU ja SNNi vahel sõlmitud lepingute pool ning ostutellimuste hindamisel ei ole Rumeenia õigusaktid tema suhtes siduvad.

(158) Tarnete reguleerimise süsteem sätestab üksnes Euratomi asutamislepingu artikli 2 alapunkti d kohaselt ühendusest pärit kasutajate eelistamise põhimõtte, aga ei taga ühenduses toodetud tuumamaterjali kõrvaldamist. Pealegi Euratomi asutamislepingu kohaselt määrab hinnad pakkumise ja nõudmise tasakaal, välja arvatud juhul, kui on tegemist erakorraliste asjaoludega ([48]).

([46]) Vt eeskätt Euratomi asutamislepingu artiklid 1, 2 ja 52.

([47]) Vt Euroopa Aatomienergiaühenduse Tarneagentuuri määrus, millega muudetakse Tarneagentuuri 5. mai 1960. aasta määrust, millega määratakse maakide, lähtematerjalide ja lõhustuvate erimaterjalide nõudmise ja pakkumise tasakaalustamise viis (EÜT L 193, 25.7.1975, lk 37).

([48]) Vt kohtuotsus, Euroopa Kohus, 11. märts 1997, ENU *vs.* komisjon, C-357/95 P, EU:C:1997:144, kus kohus märkis, et võib esineda erakorralisi asjaolusid, mis võivad õigustada asutamislepingus sätestatud hinnakujundusmehhanismist kõrvale kaldumist. Näiteks toodi olukord, mille puhul „on ohtu sattunud või võib olla ohtu sattunud peamine eesmärk tagada maagi ja tuumkütuse regulaarne ja õiglane tarnimine“ (punkt 47).

(159) Komisjon on varasemates riigiabiotsustes kinnitanud, et eduka tuumaenergia sektori edendamine on Euratomi lepingu ja seega ka Euroopa Liidu põhieesmärk ([49]). Ilma et see piiraks seadusega nr 193/2018 ja valitsuse otsusega nr 126/2019 reguleeritud CNU poolt SNNile tehtavate tarnete vastavust Euratomi asutamislepingu sätetele, tunnistab komisjon, et käesolev otsus võib mõjutada mõnda Euratomi asutamislepingust tulenevaid Rumeenia kohustusi, mis puudutavad uraani kaevandamise ja töötlemise ohutust ning varustuskindlust, eriti kui CNU peaks tegevuse seiskama.

(160) ELi toimimise lepingu alusel võib Rumeenia käesoleva menetluse tõttu või järelmeetmena Euratomi asutamislepingust tulenevate uraani kaevandamise ja töötlemise ohutuse ning varustuskindluse tagamise eesmärkide täitmiseks kavandada meetmeid, jättes näiteks alles võimaluse tagada, et Feldioara tehas, olenemata sellest, kas CNU seda tehast omab ja käitab või mitte, suudab SNNi CANDU-tüüpi reaktorite jaoks UO_2 edasi toota. Sellises olukorras ei tohi need meetmed siiski seada ohtu, põhjendamatult vähendada või viivitada käesolevast menetlusest tingitud tagasinõudmise kohustuse täitmist ning peavad ohutuse ja varustuskindluse säilitamiseks olema vältimatult vajalikud, proportsionaalsed, mõistlikud ning ajas ja ulatuselt piiratud. Käesoleva otsuse jõustamisel tuleb komisjoni enne teavitada ja komisjonil peab olema võimalik kontrollida, kas need tingimused on täidetud. Seega käesolev otsus selliseid meetmeid üldiselt ei piira.

6. **TAGASINÕUDMINE**

(161) ELi toimimise lepingu ja Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on komisjon pädev otsustama, et asjaomane liikmesriik peab abi tühistama või muutma, kui komisjon on leidnud, et abi on kokkusobimatu siseturuga ([50]). Samuti on kohus järjepidevalt sedastanud, et liikmesriigi kohustus tühistada komisjoni poolt siseturuga kokkusobimatuks tunnistatud abi on ette nähtud selleks, et taastada varasem olukord ([51]).

(162) Sellega seoses on Euroopa Kohus sedastanud, et see eesmärk on täidetud, kui abisaaja on ebaseadusliku abiga saadud summad tagasi maksnud, loobudes sel moel eelisest, mis tal turul konkurentide ees oli, ning on taastatud enne abimakset valitsenud olukord ([52]).

(163) Selles küsimuses on nõukogu määruse (EL) 2015/1589 ([53]) artikli 16 lõikes 1 sätestatud, et „*kui ebaseadusliku abi korral tehakse negatiivne otsus, nõuab komisjon, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada […]*“.

(164) Seega pikendatud päästmisabina antav laen – mis muutus ebaseaduslikuks hetkest, mil päästmisabi ei tagastatud kuue kuu jooksul pärast selle andmist ja/või väljamaksmist – anti ELi toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3 rikkudes ning seda tuleb käsitada ebaseadusliku ja siseturuga kokkusobimatu abina. Seetõttu tuleb see abi tagasi nõuda, et taastada enne abi väljamaksmist turul valitsenud olukord. Määruse (EL) 2015/1589 artikli 16 lõike 2 kohaselt peaks tagasinõudmine hõlmama aega alates hetkest, mil abisaaja sai eelise, st hetkest, mil abi anti laenu põhisumma kujul ebaseaduslikult abisaaja käsutusse, kuni tegeliku tagasimaksmiseni. Lisaks peaksid tagasinõude summad hõlmama kuni tegeliku tagasimaksmiseni kogunenud intresse. Tagasinõudmisega seotud intress on eraldiseisev lepingujärgsest intressist või muudest päästelaenuga seotud summadest, mille CNU lepinguliste kokkulepete põhjal riigile võlgneb ja mis tuleb abi põhisummale seetõttu juurde lisada. Tagasinõudmisega seotud intressi maksmisega kaotab abisaaja rahalise eelise, mis tuleneb kõnealuse abi tasuta kättesaadavusest alates kuupäevast, mil abi anti abisaaja käsutusse, kuni abi tagasimaksmiseni ([54]). Tagasinõudmisega seotud intressi arvutatakse määruse (EÜ) nr 794/2004 kohaselt ([55]).

([49]) Vt komisjoni 22. septembri 2004. aasta otsus 2005/407/EÜ riigiabi kohta, mida Ühendkuningriik kavatseb anda äriühingule British Energy plc (ELT L 142, 6.6.2005, lk 26), ja komisjoni 8. oktoobri 2014. aasta otsus (EL) 2015/658 abimeetme SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N) kohta, mida Ühendkuningriik kavatseb rakendada Hinkley Point C tuumaelektrijaama toetuseks (ELT L 109, 28.4.2015, lk 44).

([50]) Vt otsus kohtuasjas C-70/72: komisjon *vs.* Saksamaa, ECLI:EU:C:1973:87, punkt 13.

([51]) Vt otsus liidetud kohtuasjades C-278/92, C-279/92 ja C-280/92: Hispaania *vs.* komisjon, ECLI:EU:C:1994:325, punkt 75.

([52]) Vt otsus kohtuasjas C-75/97: Belgia *vs.* komisjon, ECLI:EU:C:1999:311, punktid 64 ja 65.

([53]) Nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT L 248, 24.9.2015, lk 9).

([54]) Vt otsus kohtuasjas T-459/93: Siemens *vs.* komisjon, ECLI:EU:T:1995:100, punktid 97–101.

([55]) Komisjoni määrus (EÜ) nr 794/2004 (ELT L 140, 30.4.2004, lk 1) muudetud kujul.

(165) Komisjon võtab teadmiseks Rumeenia ametiasutustega hiljuti toimunud arutelud, mille käigus ei välistatud, et päästelaenu tagasinõudekorraldusega võib kaasneda CNU likvideerimine ja tema varade müük kohustuste täitmiseks, sealhulgas nende kohustuste täitmiseks, mis tulenevad käesoleva otsusega Rumeenia suhtes kehtestatava tagasinõudmiskohustuse rakendamisest.

(166) See, et CNU suhtes võidakse algatada maksejõuetusmenetlus ja ta ei suuda abi tagasi maksta, pole mõjuv põhjus vabastada ta abi tagasimaksmise kohustusest ([56]). Sel juhul on enne abi andmist valitsenud olukorra taastamine ja konkurentsimoonutuse kõrvaldamine põhimõtteliselt võimalik nii, et päästeabilaenu tagasimaksmise kohustus registreeritakse koos teiste kohustustega osana kohtulikust likvideerimismenetlusest. Kui Rumeenia ei suudaks kogu summat tagasi nõuda, siis lõpeks menetlus CNU tegevuse täieliku lõpetamisega ([57]).

7. **KOKKUVÕTE**

(167) Komisjon järeldab, et Rumeenia ametiasutused on andnud CNU-le pikendatud päästeabilaenu kujul ebaseaduslikku riigiabi, mis on kokkusobimatu siseturuga ja tuleb tagasi nõuda, mitte kustutada, nagu Rumeenial on kavas. Samuti leiab komisjon, et kolme riigipoolse toetusena kavandatav täiendav ümberkorraldusabi, mida antakse Crucea-Botușana kaevanduse sulgemiseks, uue Tulgheș-Grințieși kaevanduse avamiseks ja Feldioara tehase ajakohastamiseks summas 117,9 miljonit Rumeenia leud, on siseturuga kokkusobimatu ja seda ei tuleks CNU-le anda. Lisaks võtab komisjon arvesse, et Rumeenia ei kavatse enam rakendada mõnda ümberkorraldusabimeedet, millest esialgu teavitati ja mille kohta komisjon avaldas kahtlust.

(168) Komisjon võib tulevikus eraldi menetluse käigus uurida, kas valitsuse otsusega nr 126/2019 täpsustatud seaduse nr 193/2018 rakendamise alusel CNU-le laekuv tulu kujutab endast ebaseadusliku riigiabi andmist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riigiabi, mida Rumeenia kavatseb anda riiklikule uraaniettevõttele Compania Națională a Uraniului SA valitsuse erakorralise määruse nr 65/2016 alusel antud laenu kustutamise teel ning kolme riigipoolse toetuse vormis Crucea-Botușana kaevanduse sulgemiseks, uue Tulgheș-Grințieși kaevanduse avamiseks ja Feldioara tehase ajakohastamiseks summas 178,3 miljonit Rumeenia leud, on siseturuga kokkusobimatu.

Seepärast abimeetmeid ei rakendata.

Artikkel 2

Pärast seda, kui Rumeenia võttis tagasi oma kavad, ei ole menetlus enam põhjendatud Rumeenia teavitatud riigiabi andmise kavade puhul, mis koosnesid tagastamatust toetusest summas 75,5 miljonit Rumeenia leud, tegevustoetusest summas 213 miljonit Rumeenia leud ja Compania Națională a Uraniului SA võla (mis 30. märtsi 2017. aasta seisuga oli 13,3 miljonit Rumeenia leud) konverteerimisest Rumeenia riigile kuuluvateks aktsiateks.

Artikkel 3

Valitsuse erakorralise määruse nr 65/2016 alusel ettevõttele Compania Națională a Uraniului antud laen 62 miljonit Rumeenia leud ja intressid (päästelaen), mis ei ole kuue kuu jooksul tagasi makstud, on ebaseaduslik riigiabi, mida Rumeenia on andnud vastuolus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõike 3 sätetega, ja on siseturuga kokkusobimatu.

([56]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 29. aprill 2004, Saksamaa *vs.* komisjon, C-277/00, ECLI:EU:C:2004:238, punkt 85; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 15. jaanuar 1986, komisjon *vs.* Belgia, C-52/84, ECLI:EU:C:1986:3, punkt 14; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 21. märts 1990, Belgia *vs.* komisjon, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, punktid 60–62.

([57]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 11. detsember 2012, komisjon *vs.* Hispaania, C-610/10, ECLI:EU:C:2012:781, punkt 104.

Artikkel 4

1. Rumeenia nõuab abisaajalt artiklis 3 osutatud siseturuga kokkusobimatu abi tagasi.

2. Tegelik tagasinõutav summa võrdub tegelikult abisaajale väljamakstud päästelaenu summaga ehk 60 367 550,53 Rumeenia leuga, mida viimane ei ole Rumeenia riigile tagasi maksnud, ning samuti vastava lepingujärgse intressiga, mida päästelaenu väljamaksmisest alates oleks tulnud tasuda. Tagasi nõutavalt summalt arvestatakse ka intressi alates kuupäevast, millal abi muutus ebaseaduslikuks, kuni selle summa tegeliku tagasisaamiseni.

3. Intressi arvutatakse liitintressina kooskõlas komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004 V peatükiga ([58]).

4. Rumeenia tühistab kõik artiklis 3 osutatud abi välja maksmata maksed alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast.

Artikkel 5

1. Artiklis 3 osutatud abi nõutakse tagasi viivitamata ja tulemuslikult, ilma et see mõjutaks asjaomaseid meetmeid, mida Rumeenia võib võtta eesmärgiga täita Euratomi asutamislepingust tulenevad Rumeenia kohustused, tingimusel et need meetmed on proportsionaalsed, mõistlikud ning ajaliselt piiratud.

2. Rumeenia tagab käesoleva otsuse rakendamise nelja kuu jooksul pärast otsuse teatavakstegemise kuupäeva.

Artikkel 6

1. Kahe kuu jooksul pärast käesoleva otsuse teatavakstegemist esitab Rumeenia komisjonile järgmise teabe:

a) abisaajalt tagasi nõutav kogusumma (põhisumma ja intress);

b) käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatud meetmete üksikasjalik kirjeldus;

c) sdokumendid, mis tõendavad, et abisaajat on abi tagastamise kohustusest teavitatud.

2. Rumeenia peab teavitama komisjoni käesoleva otsuse täitmiseks võetud riiklike meetmete edenemisest, kuni artiklis 3 osutatud abi on täielikult tagasi makstud. Rumeenia esitab komisjoni taotlusel viivitamata teabe käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatud meetmete kohta. Ta esitab ka üksikasjalikud andmed abisaajalt juba tagasi saadud abisummade ja intresside kohta.

Artikkel 7

Käesolev otsus on adresseeritud Rumeeniale.

Brüssel, 24. veebruar 2020

Komisjoni nimel
juhtiv asepresident
Margrethe VESTAGER

([58]) Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT L 140, 30.4.2004, lk 1).